

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2025 | SL

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SV](#)

Available Languages:

UVODNIK

Uvodnik

Medtem ko se zima nejevoljno umika pomladi, EESO vstopa v marec z vrsto dinamičnih dogodkov, ki v središče postavljajo mlade in civilno družbo.

Marčevski spektakel začenja dogodek za mlade **Vaša Evropa, vaš glas**, ki ga EESO organizira že šestnajstič. Potekal bo 13. in 14. marca 2025 in bo, kot je že dobro znano, združil skoraj 100 mladih iz mladinskih organizacij, nacionalnih mladinskih svetov

in srednjih šol ter 37 učiteljev iz držav članic EU, držav kandidat in Združenega kraljestva. Za vse bo to enkratna priložnost, da se povežejo in pomagajo oblikovati Evropo, v kakršni želijo živeti.

Njihova priporočila bi lahko med drugim tednom civilne družbe, ki ga EESO organizira le nekaj dni pozneje, uporabili kot podlago za razprave o mladih in z njimi seznanili visoke predstavnike iz evropskih institucij.

Teden civilne družbe bo po obetavnem začetku v letu 2024 letos potekal od 17. do 21. marca, glavna tema pa bo **Krepitev kohezije in sodelovanja v polariziranih družbah**. Socialna nestabilnost, upad gospodarske rasti in zelo razširjeno nezadovoljstvo, zlasti med tistimi, ki se počutijo neuslišani in zapostavljeni, so še poglobili prepad v družbi.

Da bi obravnavali ta pereča vprašanja, se bodo **tedna civilne družbe 2025** udeležili najrazličnejših predstavniki civilne družbe iz Evrope in od drugod, kar bo edinstvena priložnost za kritične razprave, izmenjavo primerov dobre prakse in sodelovanje pri iskanju rešitev, ki spodbujajo socialno kohezijo ter krepijo demokratično delovanje.

Letos so na dnevnem redu tri glavne točke: prvič, **evropske organizacije in mreže civilne družbe** bodo na okroglih mizah povezovalne skupine EESO razpravljale, kako z evropsko strategijo za civilno družbo spodbuditi večjo kohezijo, drugič, **dan evropske državljanske pobude** ter njegov pomen pri odpravljanju polarizacije in, tretjič, **slovesnost ob podelitvi nagrade za civilno družbo**. Tema letošnje nagrade, ki je namenjena priznanju odličnosti pobud civilne družbe in bo tokrat podeljena petnajstič, je boj proti škodljivi polarizaciji evropske družbe. Nagrado bodo prejeli organizacija civilne družbe *Diversity* (Raznolikost) iz Belgije, *Reporters d'Espoirs* (Poročevalci upanja) iz Francije ter *Slovenská debatná asociácia* (forum za razprave) iz Slovaške. Podrobnosti o tem, kdo je prejemnik prve, druge in tretje nagrade, bodo razglašene na slovesnosti.

Naš **teden civilne družbe** služi kot aktualna platforma, na kateri lahko organizirana civilna družba in državljani izrazijo svoja stališča o ključnih temah, od vse hujših podnebnih sprememb, naraščajočih življenjskih stroškov in vse večjih dohodkovnih razlik do rezultatov volitev v letu 2024 po vsem svetu, ki ustvarjajo plodna tla za polarizacijo.

Vabim vas, da sodelujete pri tej pomembni izmenjavi mnenj in v naših razpravah. Izkoristite priložnost, da iz besed nastanejo dejanja. Naša mnenja so pomembna in bodo odmevala, če bomo združeni, aktivni in pripravljeni prispevati k bolj povezani in participativni Evropi. Ne spreglejte te priložnosti – [prijavite se](#) zdaj!

Laurentiu Plosceanu

podpredsednik za komuniciranje

KOLEDAR DOGODKOV

13. in 14. marec 2025

[Vaša Evropa, vaš glas! 2025](#)

17.-20. marec 2025

[Teden civilne družbe \(2025\)](#)

18. marec 2025

[Dan evropske državljanske pobude 2025](#)

26. in 27. marec 2025

Plenarno zasedanje EESO

K BISTVU

**Članica EESO Maria Nikolopoulou, poročevalka za mnenje
[Prispevek EESO k prednostnim nalogam EU na 69. zasedanju](#)**

[Komisije ZN za položaj žensk](#), pred 8. marcem, mednarodnim dnevom žensk, in 69. zasedanjem Komisije ZN za položaj žensk, ki je osrednji organ na svetovni ravni za spodbujanje pravic žensk, piše o napredku EU na področju enakosti spolov. Čeprav je treba priznati, da se je na

marsikaterem področju stanje že izboljšalo, ženske še zdaleč nimajo enakih pravic kot moški. Odpraviti je treba še številne vrzel in dobiti veliko bitk.

ENAKOST SPOLOVENAKOST SPOLOVENAKOST SPOLOV: EVROPA JE NAREDILA VELIKO, MORALA PA BO ŠE VE?

Maria Nikolopoulou

Nekaj dni pred mednarodnim dnevom žena in pred 69. zasedanjem Komisije za položaj žensk (UNCSW69) v New Yorku je dober čas za razmislek in oceno dosežkov na področju enakosti spolov. Prav tako je to pravi čas, da se usmerimo v prihodnost in utiramo pot naprej.

Pri zakonodajnem okviru zaznavamo izboljšave: na trgu dela je dejavnih več žensk, ki zaslužijo boljše, dosegajo višje ravni izobrazbe, več se njihova politična zastopanost in zasedajo več vodilnih položajev. Vendar je napredek počasen in ni vseh državah članicah enak.

Dokler se bodo nadaljevale strukturne neenakosti, spolni stereotipi in nazadovanje na področju pravic žensk, bodo ženske še naprej premalo zastopane v javni sferi, politiki in izobraževanju na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, izpostavljene nasilju na spletu in v resničnem življenju ter ne bodo imele dostopa do virov in kapitala za podjetništvo. Pogosteje jih bo tudi pestilo pomanjkanje časa in denarja, razlike v plačah in pokojninah pa bodo trajale preveč let, da bi jih lahko odpravili.

Napredek zahteva usposabljanje, financiranje in zavezanost. Potrebujemo vire, da bi okrepili znanja in spretnosti žensk za digitalni in zeleni pravični prehod, financirali nacionalne akcijske načrte za boj proti nasilju nad ženskami in omogočili usposabljanje vsem, ki se ukvarjajo z žrtvami nasilja.

Financirati moramo podjetniške projekte ter vzpostaviti cenovno ugodne, dostopne in visokokakovostne storitve oskrbe otrok in starejših, da bi ženske razbremenili neplačane obveznosti oskrbe. Poleg tega se moramo odločno zavezati ustvarjanju varnih prostorov, v katerih bo več žensk vključenih v lokalne in nacionalne parlamente ter parlamente EU, ter jih dejavno vključiti v nenasilno reševanje konfliktov in v mirovne procese, hkrati pa v sklopu teh prizadevanj spodbujati pristope, ki vključujejo vidik spola.

Poleg tega bi široka evropska strategija za Agendo 2030 pripomogla k veliko hitrejšemu ukrepanju, da bi enakost spolov postala ključni del naših politik. Cilje trajnostnega razvoja bi bilo treba obravnavati kot celoto, ne vsakega posebej.

V EU je napredek „dober“. Vendar „dobro“ še vedno ni dovolj dobro za moške, ženske in dekleta v EU, ki se borijo, da bi v prihodnosti dejansko dosegli enakost spolov. Vloga nas kot civilne družbe je povečati pritisk na oblikovalce politik, naj ukrepajo hitreje.

VPRAŠANJE ZA ...

Poročili Maria Draghija in Enrica Lette za leto 2024 sta v EU in njenih državah članicah dvignili precej prahu in postali načrt za uspešno prihodnost Evrope. EESO je v mnenju [Ocena poročil Enrica Lette in Maria Draghija o delovanju in konkurenčnosti enotnega trga EU](#) predstavil pogled civilne družbe na poročili in podal priporočila za nujno ukrepanje. Vse tri poročevalce za to mnenje (to so: Matteo Carlo Borsani, Giuseppe Guerini in Stefano Palmieri) smo prosili, naj poudarijo predloge iz poročil, za katere menijo, da so še posebej pomembni za prihodnjo blaginjo EU.

POROČIL LETTE IN DRAGHIJA NI MOGOČE OBRAVNAVATI SELEKTIVNO

Piše: Matteo Carlo Borsani,
skupina delodajalcev EESO

Prvo in glavno priporočilo, ki ga EESO navaja v svojem mnenju, je, da so potrebni nujni ukrepi za izvajanje priporočil iz poročil Lette in Draghija. Po moje je to storiti celovito, brez izbiranja tega, kar nam ustreza. Izvajati jih je treba kot celoto, brez omejevanja predlogov in pozornosti na ugodne zadeve in brez izogibanja najbolj kritičnim in problematičnim vprašanjem, kot so naložbe.

Če začnemo z Draghijevim poročilom: glede na njegovo očitno osredotočenost na konkurenčnost EU kot celote menim, da so njegova priporočila o industrijski politiki EU ključnega pomena. Poudarja zlasti pri potrebi po sprejetju industrijske politike, s katero bi lahko premagali sedanji razdrobljeni pristop. Trenutno imamo 27 nacionalnih industrijskih politik, ki niso vedno usklajene. Dinamično kombinacijo davčnih, regulativnih, trgovinskih/carinskih ukrepov in finančnih spodbud, ki je značilna za najnovejše industrijske politike ZDA in Kitajske, je mogoče v korist enotnega trga prepričljivo predlagati le v okviru strukturiranih prizadevanj na evropski ravni.

To pa bi moralo biti tesno povezano z drastičnim zmanjšanjem birokratskih bremen za podjetja, v zvezi s čim cenim poziv Lette k hitremu in daljnosežnemu enotnemu trgu. Letta se med ključnimi priporočili zavzema za racionalizacijo birokratskega bremena, poenostavitev upravnih postopkov in nadaljnje ukrepe za zmanjšanje birokracije, zlasti za mala in srednja podjetja (MSP). V zvezi s tem EESO v svojem mnenju pozdravlja predlog Komisije za zmanjšanje bremena poročanja za 25 % za vsa podjetja in določitev cilja vsaj 50 % za MSP. Pri obravnavi priporočila Lette, naj se razmisli o mehanizmu, ki bo sozakonodajalcema v pomoč pri dinamični oceni učinka, EESO močno podpira idejo o preverjanju konkurenčnosti, ki bi ga bilo treba opraviti v zakonodajnem postopku.

UKREPATI MORAMO HITRO, VENDAR NE NA RA?UN KAKOVOSTI

Guiseppe Guerini,
skupina organizacij civilne družbe v EESO

Evropska komisija in Evropski svet sta lani zadolžila Maria Draghija in Enrica Letto za pripravo poročil o konkurenčnosti EU in izboljšanju enotnega trga. V poročilih je predstavljena ambiciozna politična agenda za Evropsko unijo, ki služi kot časovni načrt in merilo za ocenjevanje zavezanosti ter sposobnosti institucij in oblikovalcev politik, da oblikujejo prihodnost EU.

Na podlagi poročil je mogoče ugotoviti, kako učinkovito se institucije in voditelji odzivajo na današnje kompleksne izzive.

Mnenje EESO o poročilih je dragoceno orodje za ocenjevanje prvih korakov v novem političnem ciklu. Prvi tak korak je bil kompas za konkurenčnost, ki ga je Evropska komisija predstavila 29. januarja. V njem je predstavljenih več prednostnih predlogov, ki so poudarjeni tudi v našem mnenju, kot so odprava vrzeli v konkurenčnosti, dokončanje enotnega trga, poenostavitev predpisov brez deregulacije in priznavanje, da je konkurenčnost odvisna od ljudi ter znanj in spretnosti.

Vendar razen predlogov glede vrzeli v konkurenčnosti, v njem ni dovolj konkretnih ukrepov. Komisija je doslej predstavila strateške dokumente, sporočila in zaveze, konkretni ukrepi pa bodo prišli na vrsto šele čez nekaj mesecev. Kot je EESO zapisal v mnenju, ta zamuda ponazarja, da morajo institucije EU in države članice začeti tudi razpravo o temeljnih pravilih EU in pomenu veljavnih Pogodb pri reševanju aktualnih izzivov, ki zahtevajo hitro ukrepanje.

Hitro ukrepanje ne pomeni, da je treba žrtvovati kakovost. Evropska komisija je to dokazala leta 2020, ko je hitro začela izvajati pobudo Next Generation EU. Tudi sedaj bi morala enako hitro ukrepati.

Pri doseganju teh ciljev je potreben večplasten pristop. Hitro dokončanje enotnega trga je ključnega pomena, vendar ga mora spremljati močna zavezanost okoljski trajnosti, gospodarski blaginji ter socialni in teritorialni koheziji, saj so to ključni dejavniki konkurenčnosti.

Ta vizija zahteva tudi povezano industrijsko politiko, ki presega razdrobljene nacionalne pristope in je podprta s strateškimi davčnimi in carinskimi spodbudami. Hkrati je treba s pametnejšo pravno ureditvijo in racionaliziranimi upravnimi postopki nujno zmanjšati birokratska bremena in stroške izpolnjevanja obveznosti, da se spodbudi bolj dinamično poslovno okolje.

V energetskega sektorja je bistveno zmanjšati razlike v cenah med državami članicami in drugimi svetovnimi gospodarstvi. Za to bodo potrebne večje naložbe v energijo iz obnovljivih virov, da ni poskrbeli za konkurenčnejši in bolj trajnosten energetski trg.

EU mora v podporo tem ciljem razviti tudi skupno politiko o evropskih javnih dobrinah, jasno opredeliti svoje strateške prednostne naloge in okrečiti svojo vlogo na svetovnem prizorišču.

EESO bo še naprej spremljal izvajanje teh politik ter skrbel za to, da se bo slišal in upošteval glas evropske civilne družbe.

PRIMERJAVA PREDPISOV EU S PREDPISI ZDA ALI KITAJSKJE JE V OSNOVI POMANJKLJIVA

Stefano Palmieri
Skupina delojemalcev v EESO

Poročili Enrica Lette in Maria Draghija se precej prekrivata, čeprav se bistveno razlikujeta glede analize in predlaganih strategij.

Za primer vzemimo kohezijsko politiko. V poročilu Lette ima osrednjo vlogo, saj zagotavlja, da so koristi enotnega trga porazdeljene med vse državljane in regije Unije. Poudarjena je tudi povezava med kohezijsko politiko in storitvami splošnega pomena, ki so bistvene za to, da lahko Evropejci živijo in delajo tam, kjer to želijo. Nasprotno pa se zdi, da Draghi v svojem poročilu zmanjšuje pomen kohezijske politike ter socialne in teritorialne razsežnosti konkurenčnosti. Evropsko konkurenčnost obravnava brez upoštevanja teritorialnih razlik in s tem daje misliti, da bi se lahko regionalna vprašanja rešila zgolj s spodbujanjem splošne konkurenčnosti EU. Ne upošteva dejstva, da sta nizka konkurenčnost in slabosti, značilne za posamezno območje, v številnih regijah dve plati iste medalje.

Obe poročili priznavata, da Unija ne more več „nadaljevati po starem“. Zaradi nujnosti in zapletenosti današnjih kriz je treba predrugati oblikovanje evropskih politik, morda celo s spremembami Pogodb. Ali lahko resnično razpravljamo o širitvi brez obravnavanja potrebe po tesnejšem političnem povezovanju? Potrebna bo tudi sprememba obsega: sedanji večletni finančni okvir ne zadostuje, saj temelji na nekaj več kot 1 % BND EU in je omejen z zastarelo logiko „pravičnega povračila“. Sprejeti moramo nov pristop, po vzoru modela Next Generation EU. Izredne izzive je treba reševati z drznimi rešitvami, vključno z izdajo „skupnih varnih sredstev“, kot na primer med pandemijo.

Prihodnji večletni finančni okvir za obdobje 2028–2034 bo preizkus dejanskih namer EU, saj bo določil prednostne naloge za naslednjih sedem let. V zvezi s tem je razumno pričakovati odprto razpravo o izzivih, s katerimi se sooča EU, glede na številne trenutne krize, pa tudi o njenih ključnih ciljih in skupnih evropskih dobrinah, ki jih želi zagotoviti svojim državljanom.

Pri obravnavi regulativne reforme, ki jo priporočata avtorja obeh poročil, ne smemo pozabiti, da je EU najnaprednejše „socialno tržno gospodarstvo“ na svetu. Njeni visoki gospodarski, socialni in okoljski standardi niso ovira za uspešnost tega modela, temveč k temu bistveno prispevajo. Zato je primerjava predpisov EU s predpisi ZDA ali Kitajske v osnovi pomanjkljiva. Pri vseh prizadevanjih za poenostavitev pravil EU je treba še naprej ščititi delovne pogoje, varnost delavcev, pravice potrošnikov, socialno in ekonomsko kohezijo ter trajnostno rast.

Evropa zdaj razume, čeprav pozno, da velik trg ne zadostuje več. Če hoče napredovati, si mora prizadevati za večjo enotnost, vključno s tesnejšim političnim povezovanjem in resnično enotnimi politikami na področju gospodarstva, industrije, trgovine, zunanjih zadev in obrambe. Prihodnji meseci bodo odločilni za oblikovanje prihodnosti Evrope.

POSEBNI GOST

Zdi se, da danes vsi govorijo o konkurenčnosti, deregulacija pa naj bi bila čarobni recept za umestitev Evrope na zemljevid akterjev svetovnega gospodarstva. Vendar obstaja veliko načinov za merjenje konkurenčnosti in ni univerzalnega odgovora na vprašanje, kdaj je predpisov preveč. Če se razprave o konkurenčnosti in deregulaciji ne bomo lotili previdno, bi

lahko preveč poenostavljeni črno-beli argumenti ogrozili oblikovanje zdrave gospodarske politike, pravi naš gost Karel Lannoo, izvršni direktor Centra za evropske politične študije (CEPS).

Karel Lannoo je izvršni direktor CEPS, enega vodilnih neodvisnih možganskih trustov v Evropi. Specializiran je za finančno regulacijo, evropsko gospodarsko upravljanje in vprašanja enotnega trga, med njegovimi zadnjimi publikacijami pa so „Razumevanje Evrope“ (v nizozemščini), poročilo projektne skupine o politiki finančnega sektorja za Komisijo Ursule von der Leyen II ter različni prispevki k akademskemu obsegu in pregledom. Karel je pogosto nastopa na predstavitev evropskih, nacionalnih in mednarodnih institucij, pa tudi na mednarodnih konferencah in izvršnih programih. Vodi študije za nacionalne vlade, multilateralne organizacije in subjekte zasebnega sektorja. Njegovi prispevki se redno pojavljajo v medijih. Poleg tega je Karel član upravnih odborov družb in fundacij ter član svetovalnih svetov, vključno s komisijo za kapitalske trge nizozemskega združenja za upravljanje kapitala, nadzornikom kapitalskih trgov.

OBSEDENOST S KONKURENČNOSTJO

Karel Lannoo

Danes je modno Evropo razglasati za nekonkurenčno in zahtevati obsežno deregulacijo na ravni EU. Vendar je problematičnost gospodarskih razmer odvisna od opredelitve konkurenčnosti, uporabljenega imenovalca in referenčne vrednosti ter okoliščin.

Konkurenčnost se tudi enači z deregulacijo, kar je narobe, saj obsežna poenostavitev ni prava rešitev. Zato je pomembno, da uporabimo prave parametre in obvladujemo diskurz, da ne bi ušel nadzoru in pristal na evroskeptični strani.

Konkurenčnost je znova cilj politike – čeprav je to vedno bila. Pomembno je, da ne pozabimo na preteklo dogajanje. Z lizbonsko strategijo, ki jo je Evropski svet uradno sprejel marca 2000 v Lizboni, je EU želela postati „najbolj konkurenčno in dinamično, na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, sposobno trajnostne gospodarske rasti z več in boljšimi delovnimi mesti ter večjo socialno kohezijo“. Konkurenčnost je skrbela Evropsko komisijo že v letih, ko je bil njen predsednik Jacques Delors – preberite samo slaven članek Paula Krugmana iz leta 1994, ki jo je označil za „nevarno obsedenost“. Delors je bil takrat zaskrbljen zaradi naraščanja brezposelnosti v Evropi zaradi konkurence iz ZDA in Japonske ter kot rešitev predlagal program naložb v infrastrukturo in visoko tehnologijo. Vse to smo že slišali.

Tudi poenostavitev zakonodaje je že dolgo na dnevnem redu. Že leta 1996, ko je imela EU 15 držav članic, se je začela pobuda „poenostavljena zakonodaja za notranji trg“ (SLIM). Komisar Charles McCreevy (2004–2009) se je v letih 2005 in 2006 zavzemal za regulativne „pavze“, dokler ni izbruhnila finančna kriza. Podpredsednik Komisije Frans Timmermans je bil v času, ko je Komisijo vodil Jean-Claude Juncker, zadolžen za program za boljše pravno urejanje. Čeprav so bili vsi ti načrti hvalevredni, bi bilo bolje reševati temeljne vzroke regulativne zapletenosti – postopek odločanja in slabo izvrševanje – kot pa zgolj odpravljati simptome. Kar pa je s 27 državami članicami lažje reči kot narediti.

Konkurenčnost, vsaj tako kot je opredeljena v Draghijevem poročilu, se nanaša predvsem na produktivnost in rast BDP, kar lahko prinese zelo različne rezultate, odvisno od imenovalca. Obstajajo pa tudi drugi načini za merjenje konkurenčnosti. Lahko bi preučili notranjo konkurenčnost v odnosu do zunanje konkurenčnosti. Znotraj EU se zdi, da je šibka, saj se produktivnost v primerjavi z ZDA zmanjšuje. Navzven pa ima EU trgovinski presežek in presežek na tekočem računu, medtem ko se ZDA soočajo z ogromnim trgovinskim primanjkljajem in primanjkljajem na tekočem računu – čeprav se zdi, da to ni težava (razen za predsednika Trumpa).

EU ima tudi veliko boljši fiskalni položaj kot ZDA ali celo Japonska; za natančno primerjavo s Kitajsko nimamo točnih podatkov. Proračunski primanjkljaj EU je leta 2024 znašal približno 3,5 % BDP, v ZDA pa je bil skoraj dvakrat večji (6,4 %). ZDA lahko to financirajo na mednarodnih trgih zaradi svetovnega položaja dolarja, čeprav se srednjeročne obrestne mere v EU in ZDA razhajajo, kar kaže na zaskrbljenost trga glede ameriškega gospodarstva. Šestmesečna tržna posojilna obrestna mera za USD je trenutno 4,8 %, v evrskem območju pa 2,5 % (Euribor).

Poleg tega so cene energije v EU od sredine leta 2021, ko je Putin začel manipulirati s cenami, veliko višje kot v ZDA, kar ovira konkurenčnost predelovalne industrije, zlasti v Nemčiji. Danes so stroški energije v EU vsaj 50 % višji kot v ZDA.

Tudi energetska politika je dober primer za regulativno razpravo: je problem preveč predpisov? Nasprotno, EU ima enotni trg energije za distribucijo, ne pa za proizvodnjo, ki ostaja pod nadzorom držav članic. To povzroča težave v državah s presežno proizvodnjo, saj se cene zvišujejo zaradi pomanjkanja energije v drugih državah, kot kaže primer Švedske in Nemčije.

Poleg tega bi se lahko v digitalnem sektorju vprašali, ali je boljše, če ni predpisov. Ali želimo svobodo govora po vzoru ZDA in nočemo moderiranja vsebine? Ali želimo oligopolni trg, kot ga imamo danes?

Namen tega kratkega razmišljanja je poudariti, da je treba vsako razpravo o konkurenčnosti in deregulaciji obravnavati s kar največjo skrbnostjo, da se ne bi izrodila v črno-belo razpravljanje, ki bi lahko škodovalo oblikovanju trdne gospodarske politike.

NOVICE EESO

EESO v razpravi na visoki ravni zagovarja delavcem prijazno umetno inteligenco

Ko bo umetna inteligenca preoblikovala delovno okolje, je ključnega pomena, da se še naprej spodbuja njena osredotočenost na človeka in da se zavzemamo za politike, ki bodo hiter razvoj umetne inteligence v Evropi uravnotežile s socialno pravičnostjo in pravicami delavcev, je ugotovil EESO v

razpravi na visoki ravni.

EESO je na januarskem plenarnem zasedanju organiziral razpravo o umetni inteligenci na delovnem mestu, v kateri so med drugim sodelovali predsednik EESO **Oliver Röpke**, izvršna podpredsednica Evropske komisije **Roxana Mînzatu** in namestnica poljske ministrice za družino, delo in socialno politiko **Katarzyna Nowakowska**.

Na začetku razprave je **g. Röpke** dejal: „Umetna inteligenca je eden najbolj preobrazbenih trendov našega časa, ki ima ogromen potencial, hkrati pa prinaša ključne izzive. Današnja razprava znova potrjuje pomen umestitve politike glede umetne inteligence v načela evropskega stebra socialnih pravic.“

Ga. Mînzatu je poudarila: „V razmisleku o umetni inteligenci, zlasti na delovnem mestu, bi morali preučevati načine za povečanje naložb v raziskave in inovacije ter iskati enostavnejše načine za razvoj evropskih podjetij na tem področju, da bi imeli lastne tehnologije, ki bi temeljile na evropskih podatkih in evropskih vrednotah. Spoštovanje naših vrednot, socialnih pravic in enakosti pomeni, da imajo evropski delavci enake pravice v svetu z umetno inteligenco ali brez nje, da so zaščiteni in da se nadzor osredotoča na človeka.“

Ga. Nowakowska je dejala, da umetna inteligenca v svetu dela ponuja izjemne priložnosti za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti podjetij, vendar je izpostavila tudi številna vprašanja o njenem morebitnem vplivu na delovna mesta in zaposlovanje, zdravje in varnost delavcev, delovne pogoje, splošno kakovost delovnih mest in vlogo socialnega dialoga.

Sprejetje mnenja o delavcem prijazni umetni inteligenci in priloženega nasprotnega mnenja

Po razpravi je EESO sprejel mnenje na lastno pobudo [Delavcem prijazna umetna inteligenca: možnosti za izkoriščanje potenciala in zmanjšanje tveganj umetne inteligence v povezavi s politikami zaposlovanja in trga dela](#), ki ga je pripravila poročevalka **Franca Salis-Madinier**. Mnenje je bilo sprejeto s 142 glasovi za, 103 proti in 14 vzdržanimi glasovi. Ni ga podprla skupina delodajalcev EESO, ki je predložila nasprotno mnenje.

EESO v mnenju poudarja, da sta socialni dialog in vključevanje delavcev odločilna za zaščito temeljnih pravic delavcev in spodbujanje zaupanja vredne umetne inteligence v svetu dela. Dodaja, da bi bilo treba s sedanjimi predpisi odpraviti vrzeli pri varstvu pravic delavcev na delovnem mestu in zagotoviti, da človek ohrani nadzor nad vsemi interakcijami med človekom in strojem.

Mnenju je bilo priloženo nasprotno mnenje skupine delodajalcev. Člani te skupine so pojasnili, da po njihovem mnenju EU že ima orodja za spremljanje revolucije na področju umetne inteligence, obstoječi pravni okvir pa omogoča njeno nemoteno uvajanje. (Im)

Mladi imajo bistveno vlogo v partnerstvu EU-Sredozemlje

Mlade v sredozemski regiji je treba vključiti v vse faze delovanja, od oblikovanja politike do njenega izvajanja. Kot je bilo poudarjeno v razpravi Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO), mladi ne oblikujejo le politik, temveč tudi življenje.

Razprava, povezana s sprejetjem mnenja [Vključenost mladih v socialni in civilni dialog na sredozemskem območju](#), ki je potekala na januarskem plenarnem zasedanju EESO, je prvo mnenje EESO, ki upošteva prispevek predstavnikov mladih iz te regije. K pripravi mnenja je prispevalo osem mladih predstavnikov.

Med razpravo je komisarka za Sredozemlje **Dubravka Šuica** poudarila pomen mladih za blaginjo, stabilnost in odpornost regije. „Prihodnost Sredozemlja je v rokah mladih. Za skupno in trajnostno prihodnost moramo neposredno sodelovati z mladimi generacijami in zagotoviti, da bodo njihovi glasovi usmerjali naše politike in prednostne naloge. Skupaj bomo oblikovali novi pakt za Sredozemlje z naložbami v izobraževanje, delovna mesta in rast.“

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je podprl novi pakt komisarke Šuica, ki je usmerjen v naložbe, trajnost in migracije, ter dodal, da mora biti civilna družba dejavno vključena v njegovo oblikovanje. „Zavzetost mladih je bistvenega pomena za prihodnost regije. EESO je zavezan temu, da bo glas mladih oblikoval politiko in odločanje. Skupaj z Unijo za Sredozemlje in Fundacijo Anna Lindh si prizadevamo za miroljubno in uspešno Sredozemlje.“

Princesa **Rym Ali**, predsednica Fundacije Anna Lindh, je poudarila pomen prispevka mladih predstavnikov k mnenju in dejala, da sodelovanje z mladimi ni le pomembno in produktivno, temveč tudi nujno. „Za pomembne stvari gre. Brez podpore mladih in ne da bi jim ponudili orodja za enakopravno udeležbo, ne moremo najti rešitev za prihodnost. Potrebujejo sedež za mizo,“ je dejala.

Eliane El Haber, predstavnica mladih za mnenje in svetovalka pri Unescovem cilju trajnostnega razvoja št. 4 o mreži mladih in študentov, je sprejela pobudo EESO za dejavno vključevanje mladih, ki zastopajo različne regije, spol ter izobraževalno in kulturno ozadje.

Skupna prizadevanja EESO in MOD na konferenci na visoki ravni za pravi?no in vklju?ujo?o prihodnost s pomo?jo umetne inteligence

Umetna inteligenca hitreje kot kadar koli doslej spreminja svet dela ter prinaša priložnosti in izzive za delavce, podjetja in oblikovalce politik. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) in

Mednarodna organizacija dela (MOD) sta 3. februarja organizirala skupno konferenco na visoki ravni z naslovom Socialna pravičnost v digitalni dobi: učinek umetne inteligence na delo in

družbo.

Na konferenci na visoki ravni so pomembni voditelji, tudi številni ministri in ministrice EU za delo, razpravljali o strategijah za izkoriščanje potenciala umetne inteligence in o tveganjih, ki jih predstavlja na področju pravic delavcev in trgov dela. Ta dogodek je pomembno prispeval k [svetovni koaliciji za socialno pravičnost](#), na njem pa je bilo poudarjeno, da je potreben usklajen pristop k upravljanju umetne inteligence na evropski in svetovni ravni. To skupno konferenco na visoki ravni sta soorganizirali strokovna skupina EESO za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo (SOC) in MOD.

Poziv k etičnemu in vključujočemu razvoju umetne inteligence

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je v uvodnem govoru na konferenci poudaril, da je nujen pristop k umetni inteligenci, osredotočen na človeka, in dejal, da *„umetna inteligenca že preoblikuje naše družbe in trge dela ter prinaša priložnosti in izzive. EESO in njegove partnerske organizacije se zavzemajo za to, da bo umetna inteligenca prispevala k večji socialni pravičnosti, da se bodo z njeno pomočjo krepile pravice delavcev, spodbujalo vključevanje in preprečeval nastanek novih neenakosti. Za pravično prihodnost z umetno inteligenco, osredotočeno na človeka, je potrebno skupno ukrepanje oblikovalcev politik, socialnih partnerjev in civilne družbe, da bo tehnologija v službi ljudi in se ne bo uporabljala zoper njih.“*

Generalni direktor MOD **Gilbert F. Houngho** je izpostavil pomen proaktivnih politik za ublažitev negativnega vpliva umetne inteligence na delovna mesta in delovna mesta: *„Umetno inteligenco moramo oblikovati tako, da bomo spodbujali socialno pravičnost. Zato je potrebnih več ukrepov: podpiranje delavcev, vključno z znanji in spretnostmi ter socialno zaščito, lažji dostop podjetij vseh velikosti in v vseh delih sveta do tehnologije umetne inteligence, da se izkoristijo prednosti glede produktivnosti, ter zagotavljanje, da se z uvedbo umetne inteligence na delovnem mestu ščitijo pravice delavcev in spodbuja socialni dialog pri digitalnem prehodu.“*

Na dveh okroglih mizah so govorniki na visoki ravni izmenjali svoje poglede na izzive in priložnosti pri izkoriščanju umetne inteligence za spodbujanje dostojnega dela in vključujočih trgov dela ter prispevek k enakosti spolov v prihodnjih letih. Med govorniki so bili ministrice EU za delo **Agnieszka Dziemianowicz-Bąk** (Poljska), **Yolanda Díaz** (Španija), **Níki Keraméos** (Grčija), **Maria do Rosário Palma Ramalho** (Portugalska) ter delegat francoske vlade pri Mednarodni organizaciji dela in skupini G7-G20 **Anousheh Karvar** (in drugi).

V razpravah je bilo poudarjeno, da kljub tveganjem, povezanim z uvajanjem umetne inteligence, ne smemo nasprotovati novim tehnologijam. Bistveno pa se je osredotočiti na socialni dialog in v uvajanje umetne inteligence vključiti delavce, pri tem pa posebno pozornost nameniti prizadevanjem za preusposabljanje in izpopolnjevanje. Pravilno in nadzorovano uvajanje umetne inteligence z ustreznimi predpisi bo preprečilo večje pretese in omogočilo, da se s to tehnologijo zmanjša izvajanje ponavljajočih se nalog, ne da bi to nujno privedlo do obsežnih odpuščanj. (Im)

Trg z električno energijo: EESO predlaga energetske mehanizem za regulacijo, kjer je to potrebno, in privatizacijo, kjer je to mogoče

Reforma trga z električno energijo ne sme biti usmerjena le v doseganje ciljev podnebne nevtralnosti do leta 2050. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da je za zaščito ranljivih skupin nujno treba zagotoviti zanesljivost oskrbe, stabilne in dostopne cene ter pravico do energije.

EESO se v mnenju [*Prihodnost dobave in cen električne energije v EU*](#), sprejetem januarja, ki sta ga pripravila **Jan Dirx** in **Thomas Kattinig**, zavzema za model državnih predpisov, kjer je to potrebno, in zasebnega podjetništva, kjer je to mogoče, ter priporoča energetske mehanizem.

Ta bi lahko imel obliko podjetja, ki bi ga ustanovila vlada in bi na trgu električne energije prevzelo vlogo vzdrževalca trga, da bi dosegli podnebno nevtralnost, zanesljivo oskrbo ter stabilne in dostopne cene.

Po mnenju Odbora bi bilo treba potrebne spremembe na trgu električne energije izvesti v treh fazah:

- Prva faza – do leta 2030

Energetski mehanizem bo povečal svoj portfelj s kombinacijo proizvodnje električne energije (brez CO₂). V tem obdobju bo trgovanje z električno energijo potekalo na podlagi trgovanja za dan vnaprej, vendar se bo vpliv energetskega mehanizma na trg povečeval.

- Druga faza – od leta 2030 do leta 2040

Energetski mehanizem bo dosegel položaj vzdrževalca trga in s pogodbami o dobavi nadzoroval ustrezen del ponudbe na trgu. Trgovanje za dan vnaprej se bo v tem obdobju ustrezno prilagodilo.

- Tretja faza – od leta 2040 do leta 2050

Energetski mehanizem bo optimiziral stran oskrbe z električno energijo, da se od leta 2050 zagotovi trajnostna dolgoročna oskrba z električno energijo z neto ničelnimi emisijami toplogrednih plinov ter stabilnimi in predvidljivimi cenami. (mp)

EU mora za zaščito svojih interesov ponovno razmisliti o svoji strategiji za Arktiko

Legitimne interese EU na evropskem delu Arktike bi najbolje obranili v okviru strategije EU za Arktiko, v kateri bi sodelovala civilna družba pri vseh zadevnih odločitvah. Tesno sodelovanje z Grenlandijo je ključno tudi za trajnostne naložbe na Arktiki, da bi zagotovili blaginjo in odpornost regije.

EESO je pripravil mnenje na lastno pobudo [Razvoj evropske strategije za Arktiko v dialogu s civilno družbo](#), ki ga je sprejel na januarskem plenarnem zasedanju in v katerem je poudaril pomembno vlogo Arktike pri strateški avtonomiji, odpornosti in konkurenčnosti Evrope.

Član EESO **Anders Ladefoged**, poročevalec za mnenje, je dejal: „V tem mnenju o politiki EU v zvezi z Arktiko ponujamo vidik civilne družbe o tem, kako bi lahko EU zasnovala svojo politiko za to območje. Tako z vidika zaščite svojih interesov kot pomoči ljudem, ki tam živijo, pri zagotavljanju odporne in uspešne regije.“

EESO podpira in spodbuja tudi celovito posvetovanje in sodelovanje z avtohtonim prebivalstvom na Arktiki. Soporočevalec za mnenje EESO **Christian Moos**, je v zvezi s tem dejal: „Interese evropskih držav, katerih ozemlje se nahaja znotraj arktičnega kroga, bomo najbolje zaščitili skupaj, s sodelovanjem med skandinavskimi državami članicami EU in z evropsko strategijo za Arktiko, ki mora zagotavljati udeležbo civilne družbe in zaščititi pravice avtohtonega prebivalstva.“

V mnenju je obravnavana tudi Grenlandija, ki se sooča s podobnimi težavami ter priložnostmi in izzivi zaradi hitre preobrazbe v regijo kot evropski del Arktike.

V zvezi z Grenlandijo je g. Moos dejal: „Močnejše evropsko sodelovanje, tudi na Grenlandiji, je ključno za trajnostne naložbe v evropskem delu Arktike, da bi postala močna in odporna regija“

Za Grenlandčane je eden glavnih ciljev krepitev njihove samoodločbe kot naroda pod sloganom „nič o nas brez nas“. EU velja za tesno zaveznico v okviru sodelovanja na podlagi skupnih vrednot, kot so človekove pravice in socialni dialog. (at)

Evropa mora dati prednost konkurenčnosti in povezovanju, da bi prekašala druge

EU se mora bolj osredotočiti na politiko konkurence, da bi okrepila svojo svetovno konkurenčnost, povečala produktivnost in zagotovila, da bo enotni trg ostal steber gospodarske moči.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je na januarskem plenarnem zasedanju sprejel mnenje [Politika varstva konkurence kot temelj konkurenčnosti EU](#). Mnenje poziva k tesnejšemu povezovanju nacionalnih

gospodarstev in pametnejšim strategijam državne pomoči, da bi sprostili gospodarski potencial Evrope in obravnavali ključne svetovne izzive, vključno z digitalizacijo, podnebnimi spremembami in odpornostjo.

EESO je poudaril, da je politika konkurence ključna za spodbujanje inovacij, trajnosti in gospodarske rasti. „Konkurenca in konkurenčnost nista nasprotna pojma,“ je dejala poročevalka Isabel Yglesias. „Politika konkurence lahko z racionaliziranimi postopki, prožnimi orodji in zadostnimi viri prispeva k blaginji podjetij in državljanov EU.“

Nova pravila EU o konkurenci, kot sta **akt o digitalnih trgih** in **uredba o tujih subvencijah**, že obravnavajo izkrivljanje trga in krepijo svetovni položaj bloka. EESO pa hkrati poziva k nadaljnjim ukrepom za posodobitev ocen združitvev in zagotovitev učinkovitega nadzora nad združitvami, ki temeljijo na inovacijah, tudi če so pod sedanjimi pragovi EU.

V mnenju je poudarjena ključna vloga državne pomoči pri podpiranju zelenega in digitalnega prehoda. Zavedati pa se je treba, da lahko slabo usklajene subvencije ogrozijo produktivnost in rast. [Študije](#) kažejo, da bi lahko z boljšo usklajenostjo v EU povečali produktivnost za več kot 30 %. EESO priporoča uskladitev subvencij med državami članicami, da bi okrepili evropske vrednostne verige in preprečili neučinkovitost.

Pomembni projekti skupnega evropskega interesa in predlagani **Evropski sklad za konkurenčnost** bi morali biti zasnovani z vseevropsko perspektivo, da bi spodbudili obsežne inovacije v industriji. Ta orodja morajo zagotoviti pravično porazdelitev koristi po vsej Uniji in spodbujati trajnostnost in odpornost.

Da bi EU postala vodilna v svetu, so po mnenju EESO potrebni:

- večje povezovanje za zmanjšanje nepravilno dodeljenih subvencij in povečanje produktivnosti;
- strožja pravila za zaščito evropskih inovacij med tujimi prevzemi;
- poenostavljeni in hitrejši postopki konkurence in državne pomoči za povečanje učinkovitosti ter
- uravnotežena politika glede združitvev, ki spodbuja inovacije, trajnostnost in naložbe v infrastrukturo. (1)

[EESO poziva k reformi pravil EU o državni pomoči i v podporo subjektom socialne ekonomije](#)

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je pozval k spremembam pravil Evropske unije o državni pomoči, da bi priznali in bolje upoštevali potrebe subjektov socialne ekonomije, ki imajo ključno vlogo pri reševanju družbenih izzivov.

EESO v mnenju [Kako podpreti subjekte socialne ekonomije ob upoštevanju pravil o državni pomoči: razmišljanje na podlagi predlogov iz poročila Enrica Lette](#), sprejetem na januarskem plenarnem zasedanju, opozarja, da veljavni predpisi ne zagotavljajo ustrezne podpore tem podjetjem, ki svoje dobičke pogosto ne razdelijo med vlagatelje, temveč jih vlagajo v prizadevanja za doseganje socialnih

ciljev.

„Želimo, da bi se več ljudi zavedalo koristi učinkovite ureditve konkurence in državne pomoči za podjetja socialnega gospodarstva in celoten sistem storitev splošnega pomena,“ je dejal poročevalec **Guiseppe Guerini**.

Subjekti socialne ekonomije, ki segajo od zadrug do vzajemnih družb in fundacij, zaposlujejo več kot 11 milijonov ljudi po vsej EU, tj. 6,3 % delovno aktivnega prebivalstva. Delujejo na področjih, kot so socialne in zdravstvene storitve, energija iz obnovljivih virov in zmanjševanje revščine. Številni se kljub svojim prispevkom soočajo s sistemskimi ovirami pri zagotavljanju dolgoročnega naložbenega kapitala in pridobivanju javnih naročil, saj sedanji regulativni okvir pogosto ne upošteva njihove nepridobitne ali solidarnostne narave.

EESO v mnenju med drugim poudarja, da javni organi premalo uporabljajo obstoječa orodja, kot sta uredba o splošnih skupinskih izjemah in okvir za storitve splošnega gospodarskega pomena.

Zato Odbor v skladu z nekaterimi priporočili iz Lettinega poročila o enotnem trgu poziva k poenostavitvi in posodobitvi prezapletenih in zastarelih pravil iz uredbe o splošnih skupinskih izjemah, da se podpre zaposlovanje prikrajšanih delavcev in invalidov.

Čeprav je nedavno zvišanje zgornje meje pomoči *de minimis* – 300 000 EUR za običajna podjetja in 750 000 EUR za subjekte, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena – dobrodošlo, je EESO prepričan, da bi bolj prilagojeni instrumenti, kot so uredba o splošnih skupinskih izjemah ali posebne določbe o storitvah splošnega gospodarskega pomena, bolje obravnavali potrebe subjektov socialnega gospodarstva na področjih, kot so zdravstvene in socialne storitve. (II)

Konkretne reforme in odlo?ni ukrepi za odporno, konkuren?no in vklju?ujo?e gospodarstvo

Euroobmočje se v primerjavi s svetovnimi partnerji, kot so ZDA, sooča s perečimi izzivi, ki so: nizka produktivnost dela, slabitev konkurenčnosti in upočasnitev gospodarskega zagona. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) poziva k nujni in usklajeni

strategiji, s katero bi ta trend obrnili.

EESO je v mnenju [Ekonomska politika euroobmočja 2025](#) predstavil načrt za spodbujanje rasti s poglobljanjem notranjega trga, zmanjšanjem birokracije in zagotavljanjem fiskalne vzdržnosti. Hkrati morajo politike obravnavati preobrazbene trende, kot so umetna inteligenca in pritiski staranja prebivalstva.

Po zunanjih pretresih, kot sta bila pandemija COVID-19 in energetska kriza, se euroobmočje sooča z velikimi gospodarskimi izzivi. Kljub prizadevanjem za stabilizacijo so zaradi notranje negotovosti, demografskih sprememb in naraščajočih fiskalnih pritiskov potrebne drzne reforme.

EESO predlaga tristopenjski pristop za povečanje produktivnosti in konkurenčnosti: poglobitev notranjega trga, usklajevanje industrijske politike in zmanjšanje birokracije. Fiskalna vzdržnost je ključnega pomena, zahteva namreč uravnotežen okvir, tesnejše sodelovanje v EU in prizadevanja za izkoriščanje neizkoriščenih prihodkov. Naložbe ostajajo šibka točka, potrebovale bi več tveganega kapitala in inovacijam prijazne politike.

Ključna je tudi odpornost trga dela, ki zahteva prožnost, poštene plače, reforme socialne varnosti ter razvoj znanj in spretnosti, ki temeljijo na umetni inteligenci. EESO poudarja potrebo po skupni odgovornosti EU in držav članic ter se zavzema za okrepljeno usklajevanje politik. Euroobmočje lahko z odločnimi ukrepi in strateškimi naložbami vzpostavi odporno, konkurenčno in trajnostno gospodarstvo za prihodnost (tk).

Napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja v Evropi se upočasnjuje, hkrati pa je treba nujno ukrepati v zvezi s prehranskimi sistemi

Napredek Evrope pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja se je znatno upočasn timer, kar vzbuja pomisleke glede doseganja ciljev za leto 2030. [Poročilo o trajnostnem razvoju v Evropi za leto 2025](#), ki ga je objavila mreža ZN za rešitve trajnostnega razvoja (SDSN),

kaže, da je bil napredek pri ciljih trajnostnega razvoja v obdobju 2020-2023 manj kot polovica hitrosti, zabeležene v prejšnjem obdobju.

Med letoma 2016 in 2019 se je napredek povečal za 1,9 točke, vendar se je v naslednjih letih zmanjšal na le 0,8 točke. Upočasnitev je posledica vse večjih okoljskih, socialnih in geopolitičnih izzivov. Cilj trajnostnega razvoja 2 (odprava lakote) ostaja velik problem, saj so povsod v Evropi še vedno prisotne težave s prehransko varnostjo in trajnostnostjo.

V [posebni študiji](#) za Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je bila poudarjena potreba po spremembah prehrane v podporo trajnostnemu kmetijstvu in javnemu zdravju.

Z novim vodstvom EU strokovnjaki pozivajo k močnejšim politikam in naložbam, da bi pospešili napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja. Globalno sodelovanje in financiranje sta pri tem ključnega pomena in *četrt mednarodna konferenca o financiranju za razvoj* junija 2025 v Španiji bo osredotočena na povečanje finančne podpore za vzdržnost.

Guillaume Lafortune, podpredsednik SDSN in glavni avtor poročila, opozarja, da vse večje geopolitične napetosti otežujejo prizadevanja za trajnostnost, vendar ostaja optimističen.

„Svet je vse bolj nevaren, nestabilen in negotov,“ je dejal. „Hkrati pa si ljudje, zlasti mladi, želijo trajnostni razvoj. Glede na velikost svetovnega gospodarstva in razpoložljive tehnologije ima svet potencial, da v celoti uresniči trajnostni razvoj.“

„Trajnostni prehranski sistemi so ključno gonilo za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja. Da bi pospešili ukrepanje, potrebujemo ambicioznejše mehanizme za zaščito preživetja kmetov, malih proizvajalcev hrane in drugih deležnikov v verigi preskrbe s hrano. Vendar se moramo boriti tudi proti nepošteni porazdelitvi in zagotoviti pravičen prehod,“ je dejal **Peter Schmidt**, predsednik strokovne skupine EESO za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje (NAT), hkrati pa pozval k večji udeležbi civilne družbe.

Ostalo je samo še pet let in pred EU je kritična odločitev: odločno ukrepati ali pa ne izpolniti svojih zavez za trajnostno in pravično prihodnost. (ks)

[Ekološke nagrade EU za leto 2025 – prijavite se zdaj!](#)

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je 11. februarja objavil začetek prijav za četrto izvedbo [ekoloških nagrad EU](#). Prijave bodo odprte do 27. aprila 2025.

S temi nagradami se obeležuje odličnost v ekološki vrednostni verigi in so priznanje za izjemne dosežke v kategorijah, kot so najboljši ekološki kmetovalec/kmetovalka, mesto, regija, MSP za predelavo ekološke hrane, trgovec na drobno in restavracija/gostinska storitev. EESO je konkretno pristojen za naslednje tri kategorije:

- Najboljše malo ali srednje podjetje za predelavo ekološke hrane
- Najboljši trgovec z ekološko hrano na drobno
- Najboljša ekološka restavracija/gostinska storitev

Nagrajenci bodo razglašeni 23. septembra 2025 na ekološki dan EU. Ekološke deležnike, vključno s kmeti, predelovalci, trgovci na drobno in javnimi organi, spodbujamo k prijavi.

Podrobnosti o pogojih in prijavah so na voljo na [spletišču](#) Komisije. Vprašanja v zvezi s kategorijami, za katere je pristojen EESO, lahko pošljete na EUorganicawardsEESC@eesc.europa.eu.

S to pobudo se podpira akcijski načrt EU za ekološko kmetovanje ter spodbujata ekološka pridelava in ozaveščanje potrošnikov. (ks)

[Teden civilne družbe 2025 – sodelujte v razpravah!](#)

Glavna tema drugega tedna civilne družbe EESO 2025, ki bo potekal od 17. do 20. marca, bo *Krepitev kohezije in sodelovanja v polariziranih družbah*. Zagotovite si mesto [tukaj](#)!

Še vedno je čas, da se prijavite za sodelovanje na drugem tednu civilne družbe EESO, v okviru katerega bodo evropska civilna družba, oblikovalci politik EU, strokovnjaki, novinarji in mnogi drugi razpravljali o enem od trenutno najbolj perečih izzivov, tj. kako preprečiti polarizacijo naših družb.

Zaradi večplastnih kriz, od pandemije in podnebnih sprememb do vse večjih življenjskih stroškov in razlik v dohodkih, je povsod v EU in zunaj nje čedalje bolj prisotna polarizacija, poglobile so se družbene delitve, zmanjšalo se je zaupanje v demokratične institucije in omajala enotnost skupnosti.

V tem okviru je **teden civilne družbe 2025** drzen poziv k ukrepanju, da se spodbudi socialna kohezija in okrepi demokratična udeležba. Ta štiridnevni forum bo z živahnimi razpravami in sodelovalnimi delavnicami edinstvena platforma za sodelovanje vseh udeležencev v ključnih razpravah, pri izmenjavi najboljših praks in skupnih prizadevanjih za oblikovanje praktičnih rešitev.

Kako bo dogodek potekal?

V tednu civilne družbe 2025 bodo potekale okrogle mize pod vodstvom **povezovalne skupine EESO**, organizirana pa bosta tudi **dan evropske državljanske pobude** in slovesna podelitev **nagrade EESO za civilno družbo**.

Dogodek se bo začel z osrednjim govorom, ki bo spodbudil k razmišljanju in s katerim bo profesorica, pisateljica in politična komentatorka **Albena Azmanova** začela razpravo, ki bo podlaga za nadaljnje razprave.

Nato bomo na okrogli mizi na visoki ravni razpravljali o tem, ali v EU še velja geslo „**Združena v raznolikosti**“. Na okrogli mizi bodo sodelovali podpredsednik Evropskega parlamenta **Younous Omarjee**, ministrica za civilno družbo v imenu poljskega predsedstva **Adriana Porowska**, predsednik EESO **Oliver Röpke**, sopredsednica povezovalne skupine EESO **Brikena Xhomaqi**, generalni sekretar Mednarodnega evropskega gibanja **Petros Fassoulas** in predstavnica moldavskega nacionalnega mladinskega sveta **Mădălina-Mihaela Antoci**.

Med tednom civilne družbe bomo preučili možnosti za premoščanje razlik z državljansko vzgojo, za vodilno vlogo Evrope na področju inovacij brez ogrožanja njenih vrednot ter za zagotavljanje cenovno dostopnejših in bolj trajnostnih stanovanj z odpravo energetske revščine in podpiranjem večgeneracijskega bivanja. Posvetili se bomo tudi temu, kako z javno podporo in človekoljubjem okrepiti civilno družbo, kako bi lahko EU pri zelenem in modrem prehodu upoštevala lokalne potrebe ter kako bi učinkoviteje priznali in zaščitili civilno družbo po vsej Evropi ter z njo sodelovali.

Na posebni seji, ki jo bo Odbor organiziral skupaj z Evropskim parlamentom, bo obravnavan **večletni finančni okvir** in njegove posledice za civilno družbo.

Dan evropske državljanske pobude 2025

Dan evropske državljanske pobude 18. marca bo priložnost za predstavitev [evropske državljanske pobude](#), ki je močno orodje participativne demokracije. Pobuda, uvedena z Lizbonsko pogodbo, državljanom omogoča, da Evropsko komisijo pozovejo, naj predlaga novo zakonodajo EU o določeni temi. Da Komisija

pobudo upošteva, morajo organizatorji za njeno podporo zbrati milijon podpisov.

Udeleženci bodo v razpravah na visoki ravni in na interaktivnih delavnicah obravnavali ključne teme, kot so vloga evropske državljanske pobude pri preprečevanju polarizacije in doseganje večje podpore pobude v vseh državah članicah. Poseben poudarek bo na možnostih dejavnega sodelovanja organizacij civilne družbe v evropski državljanski pobudi, da bi se stališča državljanov upoštevala pri oblikovanju evropskih politik.

Udeleženci bodo imeli tudi edinstveno priložnost za neposreden stik z organizatorji preteklih, aktualnih in prihodnjih evropskih državljanskih pobud ter za izmenjavo najboljših praks in izkušenj, pridobljenih v okviru kampanj.

Poleg tega bo na dogodku izpostavljen pomen udarnih strategij za večjo učinkovitost evropskih državljanskih pobud in državljanskih forumov s poudarkom na izboljšanju možnosti za nadaljnje zakonodajno ukrepanje institucij EU.

Nagrada za civilno družbo za leto 2025

Na zadnji dan tedna civilne družbe 2025 bo eden od dogodkov slovesna podelitev **15. nagrade EESO za civilno družbo**.

Cilj nagrade za civilno družbo je ozaveščanje o izjemnem prispevku civilne družbe k oblikovanju evropske identitete in državljanstva ter spodbujanje skupnih vrednot, ki krepijo evropsko povezovanje. Nagrada se vsako leto podeljuje posameznikom in organizacijam civilne družbe za njihove inovativne in ustvarjalne nepridobitne projekte na različnih področjih, pomembnih za EU.

Letos bo nagrada podeljena za tri projekte na področju boja proti škodljivi polarizaciji družbe EU.

Teden se bo zaključil z dinamičnim sklepnim zasedanjem z različnimi govorniki, med katerimi bodo tudi izvršni podpredsednik Evropske komisije (še ni potrjeno), podpredsednica Evropskega parlamenta **Katarina Barley**, predsednik EESO **Oliver Röpke** in generalna sekretarka srbske Fundacije Center za demokracijo **Nataša Vučković**.

Sodelujte v razpravah!

Obeta se, da bo teden civilne družbe 2025 v štirih dneh poglobljenih razprav, navdihujočih govornikov na visoki ravni in odličnih priložnosti za mreženje dogodek, ki ga ne smete zamuditi. Zagotovite si mesto že zdaj, da bomo skupaj od razprav prešli k spremembam. Za oblikovanje bolj povezane in participativne Evrope je vaš prispevek pomemben.

Celoten program je na voljo [tu](#).

Prijavite se [tukaj](#) do 12. marca. (ma)

Letna prireditev EESO za mlade – srečanje prihodnjih voditeljev

Evropski ekonomsko-socialni odbor 13. in 14. marca 2025 gosti svoj letni dogodek za mlade z naslovom [Vaša Evropa, vaš glas!](#)

(YEYS), bringing together more than 130 participants from across Europe and beyond. Ta edinstveni dogodek združuje srednješolce, predstavnike mladinskih organizacij in delegate nacionalnih mladinskih svetov, stare od 16 do 25 let, iz vseh 27 držav članic EU, devetih držav kandidat in Združenega kraljestva.

Dogodek bo s številnimi delavnicami, okroglimi mizami in razpravami omogočil mladim, da dejavno prispevajo k oblikovanju prihodnosti Evrope. Letošnji dogodek z naslovom „Glas dajemo mladim“ bo posvečen ključnim temam, kot so trajnostnost, socialna vključenost, digitalna preobrazba in drugo.

Rezultati teh razprav in zbrana spoznanja bodo upoštevana v [drugem tednu civilne družbe EESO](#), promovirani pa bodo tudi na evropski prireditvi za mlade junija 2025, ki jo bo organiziral Evropski parlament v Strasbourg.

Dogodek poudarja pomen udejstvovanja mladih v državljanskem delovanju, participativni demokraciji in oblikovanju evropskih politik.

Spremljajte rezultate in pobude tega pomembnega srečanja. (kc)

NOVICE SKUPIN

Kompas za konkurenčnost: pravočasen korak za oživitev evropskega gospodarstva

Stefano Mallia, predsednik skupine delodajalcev v EESO

Evropska komisija je 29. januarja sprejela kompas za konkurenčnost, ki je pomemben in pravočasen korak za oživitev evropskega gospodarstva in bo začrtal pot EU v naslednjih petih letih.

Delodajalci v EU se že dolgo zavzemamo za [krovno agendo za konkurenčnost](#) in pozdravljamo tri stebre kompasa: zapolnitev vrzeli v inovacijah in produktivnosti, združevanje razogljičenja s konkurenčnostjo ter zmanjšanje odvisnosti od varnosti dobavnih verig. Ti so ključni, da lahko Evropa konkurira na svetovni ravni, privabi in zadrži talente ter spodbuja inovacije.

Vendar je končni uspeh kompasa odvisen od razvoja in pravočasnega izvajanja konkretnih ukrepov. Odločilno vlogo bodo imele ključne pobude, kot so sveženj omnibus za poenostavitev, dogovor o čisti industriji in horizontalna strategija za poglobitev enotnega trga. Vendar pa nas zgolj preimenovane strategije in privlačni naslovi ne morejo zaščititi pred prihodnjimi izzivi.

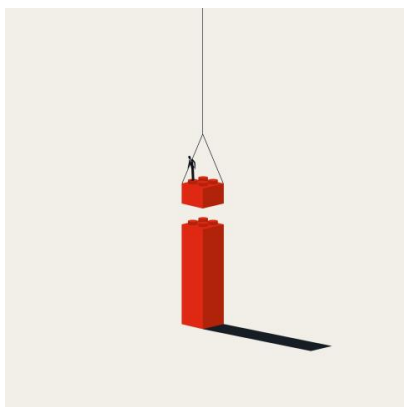
Poenostavitev regulativnega okvira je na primer prvi in najnujnejši korak. Bistvenega pomena sta zmanjšanje obremenjujoče birokracije ter spodbujanje hitrosti in prožnosti. Podjetja EU se predolgo soočajo s

pretirano zapletenostjo in počasnim odločanjem. Prav tako potrebujemo smiselno izvajanje preverjanja konkurenčnosti, da bodo novi zakonodajni in regulativni ukrepi podpirali rast podjetij, ne pa jo ovirali.

Kompas se upravičeno osredotoča na **spodbujanje inovacij prek trdne unije kapitalskih trgov** in odpravljanje strukturnih ovir za **sprostitev potenciala Evrope na področju globoke tehnologije, čiste energije in napredne proizvodnje**, hkrati pa ustvarja ploden ekosistem za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi.

Unija kapitalskih trgov, ki ni bila nikoli dokončana, nas dejansko opozarja, da si ne moremo privoščiti zamud. Čeprav Kompas spodbuja boljše usklajevanje naložb nacionalnih vlad, nima jasnega načrta za druge skupne vire financiranja. Svet ne bo čakal na nas.

Dirka se je začela in zdaj je čas, da preidemo v najvišjo prestavo. Sprostitev konkurenčnosti ni le gospodarska nujnost, temveč je ključnega pomena za skupno blaginjo za vse. **Evropska podjetja so in ostajajo del rešitve.**

Konkurenčnost za vsako ceno? Evropa ne sme dopustiti nazadovanja glede socialnih in delavskih pravic

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

Skupina delojemalcev v EESO opozarja, da pri prizadevanjih EU, da ostane konkurenčna v svetovnem gospodarstvu, ne smemo zanemariti težko pridobljenih socialnih in delavskih pravic. Kljub pozivom k večji deregulaciji EU ne sme nazadovati pri ključni

zakonodaji, kot je evropski steber socialnih pravic.

Komisija je na podlagi priporočil iz poročil Draghija in Lette objavila sporočilo o kompasu za konkurenčnost, ki naj bi skupaj s predstavljenimi horizontalnimi pobudami spodbudil dejavnosti podjetij. Cilj je okrepiti konkurenčno prednost Evrope.

Skupina delojemalcev je globoko zaskrbljena zaradi možnosti nazadovanja glede socialnih in delavskih pravic, saj se je EU očitno odločila, da bo za vsako ceno tekmovala z drugimi konkurenčnimi gospodarstvi.

Zato je skupina delojemalcev predlagala vrsto mnenj na lastno pobudo, ki vprašanje konkurenčnosti obravnavajo z vidika dodane vrednosti človeškega kapitala. Med temi je predlagano mnenje „Vloga sindikatov pri izboljšanju produktivnosti“, katerega namen bo pokazati, da so gonilna sila produktivnosti v EU (ki vpliva na konkurenčnost) predvsem naložbe v človeški kapital (delavce), poleg naložb v tehnologijo in inovacije.

Pri tem se poudari ključna vloga sindikatov, ki povezujejo posamezne delavce prek kolektivnih pogajanj in delovanja ter vplivajo na dinamiko trga dela, s tem pa pomagajo uresničevati obete konkurenčnega gospodarstva.

Namen prihodnje študije skupine delojemalcev pa bo pregled in ocena stanja zakonodaje EU v zvezi z evropskim stebrom socialnih pravic. Študija bo pomembno orodje za spremljanje socialne politike, saj se pričakuje, da se bo Evropa pri iskanju zlate poti h konkurenčnosti osredotočila predvsem na svoje gospodarstvo.

Skupina delojemalcev bo na aprilski seji interesne skupine *Glas delavcev za večjo demokratično udeležbo* preučila predlagana prizadevanja za zmanjšanje regulativnih bremen za podjetja – ta veljajo za dejavnik, ki upočasnjuje konkurenčnost Evrope – ter njihov vpliv na zakonodajo EU o varstvu delavcev in okolja, zlasti v okviru skrbnega pregleda glede trajnosti in poročanja podjetij o trajnosti.

Nova študija EESO se osredotoča na cenovno dostopna in trajnostna stanovanja v EU

Pripravila skupina organizacij civilne družbe v EESO

Cene stanovanjskih nepremičnin v EU so se med letoma 2010 in 2022 zvišale za 47 %. V istem obdobju so se najemnine povečale za 18 %. Po podatkih Eurostata je leta 2023 več kot 10 % gospodinjstev v mestih in 7 % gospodinjstev na podeželju več kot

40 % svojega razpoložljivega dohodka porabilo za nastanitev. Da bi bolje razumeli, kako bi lahko stanovanja postala cenovno dostopnejša za vse Evropejce in bolj trajnostna, je EESO naročil študijo, v kateri so preučene politične rešitve za doseg tega cilja. V tem intervjuju soavtorici študije Agnieszka Maj, ekonomistka, in Karolina Zubel, direktorica za okolje, energijo in podnebne spremembe iz Centra za socialne in ekonomske raziskave (CASE), razpravljata o ključnih ugotovitvah te študije.

O čem govori ta študija EESO in zakaj je pomembna?

Študija o cenovno dostopnih in trajnostnih stanovanjih v EU preučuje potrebo po cenovno dostopnih in trajnostnih stanovanjih v EU, pri čemer poudarja vlogo digitalizacije (umetna inteligenca, digitalna gradbena dovoljenja, ustrezne podatkovne zbirke) in struktur socialne ekonomije. S študijami primerov poudarja inovativna prizadevanja za izboljšanje cenovne in splošne dostopnosti ter trajnosti stanovanj. Študija vsebuje izvedljiva priporočila za leti 2030 in 2050, ki so usklajena s cilji EU glede odpornosti proti podnebnim spremembam, socialne pravičnosti in gospodarske rasti. Ponuja strateški vpogled za prilagajanje stanovanjskih politik spreminjajočim se izzivom, hkrati pa spodbuja blaginjo skupnosti.

Katere so glavne ugotovitve te študije?

Digitalizacija je pomembna priložnost za izboljšanje učinkovitosti pri načrtovanju, gradnji in upravljanju stanovanj, s čimer bi se lahko zmanjšali stroški in povečala trajnostnost. Vendar je njen sedanjí učinek na zmanjšanje stroškov omejen. Glavne ovire za sprejetje digitalnega napredka vključujejo tradicionalna stališča deležnikov, zaznana nizko donosnost naložb, visoke stroške izvajanja ter pomanjkanje spodbud, usposabljanja in predpisov. Za sprostitve celotnega potenciala digitalizacije so bistvenega pomena nadaljnje naložbe v digitalno infrastrukturo, na primer z zagotavljanjem interoperabilnosti digitalnih platform.

Vključevanje subjektov socialne ekonomije (delno profitnih stanovanjskih združenj, javnokoristnih organizacij, zadrug) je obetavna politična inovacija za reševanje sedanjih stanovanjskih izzivov. Ti subjekti

ponujajo stroškovno učinkovite in dobro zasnovane stanovanjske rešitve, ki spodbujajo kohezijo skupnosti in dolgoročno stanovanjsko stabilnost. Neprofitna in delno profitna stanovanja na Dunaju, ki predstavljajo 30 % vseh stanovanjskih projektov v mestu, imajo na primer ključno vlogo pri stabilizaciji stanovanjskega trga, saj se zaradi njih znižujejo cene. To pomaga ohranjati dostopnost najemnin in preprečuje izkrivljanje trga.

Katera so vaša glavna priporočila za ukrepanje in nadaljnje raziskave na podlagi teh ugotovitev?

Srednjeročno bi morali na področju stanovanjske politike v EU dati prednost sprejetju „novega evropskega dogovora za cenovno dostopna in trajnostna socialna stanovanja“ ter „direktive o stanovanjih“, da bi zagotovili enoten pristop v vseh državah članicah. Države bi morale spodbujati inovativne modele, kot so zadruge in delno profitna stanovanja, zagotavljati prožno finančno podporo za stanovanjske projekte in sprejeti digitalna orodja za izboljšanje stanovanjskih rešitev.

Dolgoročno bi morali v stanovanjske politike vključiti strateški in trajnosten pristop s poudarkom na lokalnih rešitvah in stalnem spremljanju. Digitalizacijo je treba standardizirati z zakonodajo, pri čemer je treba upoštevati prakse krožnega gospodarstva, kot so bančna posojila, vezana na krožnost stavb, spodbude za najem, ki temeljijo na energijski učinkovitosti, in pobude za financiranje na lokalni ravni. Poleg tega bi bilo treba koncept socialnih stanovanj razširiti na družine s srednjimi dohodki, podobno kot v dunajskem modelu „družbenih stanovanj“, s čimer bi spodbujali socialno mešano strukturo in preprečevali gentrifikacijo. Ključno je tudi, da se osredotočimo na nove gradnje in prenovu ter spremenimo namembnost neuporabljenih stavb, da bi učinkovito zadovoljili stanovanjske potrebe.

Prihodnje raziskave bi se morale osredotočiti na vključujoče pristope pri urbanističnem načrtovanju, gradnji in zagotavljanju stanovanj, da bi izboljšali dostopnost za vse državljane. Preučiti bi bilo treba tudi vpliv nastajajočih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in avtomatizacija, na prihranke pri stroških ter učinkovitost pri razvoju in upravljanju stanovanj. Poleg tega bi bilo treba z raziskavami preučiti inovativne stanovanjske modele v državah članicah EU ter opredeliti strategije, ki bi lahko izboljšale cenovno dostopnost in trajnostnost.

[Študijo](#) je naročil EESO na predlog skupine organizacij civilne družbe.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

[Kompas za konkurenčnost ne zagotavlja ravnovesja med potrebami podjetij in pravicami delavcev](#)

Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), osrednja sindikalna organizacija v Evropi, ki na evropski ravni zastopa 45 milijonov

delavcev, je zavrnila podporo kompasu za konkurenčnost, tj. načrtu Evropske komisije za podporo gospodarstvu EU. Kompas je v sedanji obliki zanjo namreč nesprejemljiv. Z Esther Lynch, generalno sekretarko ETUC, smo govorili o glavnih pomislekih delavcev glede kompasa in usodi evropskega stebra socialnih pravic ob vnovičnih pozivih k drastični deregulaciji in večji osredotočenosti na konkurenčnost.

Sindikati v EU so že izrazili nezadovoljstvo z najnovejšim načrtom Evropske komisije za oživitev gospodarstva EU. Kaj je po vašem mnenju glavna pomanjkljivost kompasa za konkurenčnost, ki ga je predstavila Komisija? Kateri predlogi v načrtu so še posebej problematični?

Glavna težava kompasa za konkurenčnost Evropske komisije je, da deregulaciji daje prednost pred naložbami, potrebnimi za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, razvoj močne evropske industrijske politike in zagotavljanje kakovostnih javnih storitev. Čeprav je v kompasu priznan pomen kakovostnih delovnih mest za konkurenčno gospodarstvo, pa namesto predlaganja potrebne zakonodaje za okrepitev pravic, izboljšanje delovnih pogojev in spodbujanje kolektivnih pogajanj to prioriteto spodkopava s spodbujanjem deregulacije, ki lahko privede do slabših delovnih pogojev in negotovosti zaposlitve.

Eden najbolj zaskrbljujočih predlogov je uvedba 28. pravne ureditve za podjetja, ki bi podjetjem omogočila delovanje zunaj nacionalnega delovnega prava. To bi lahko resno okrnilo delovno zakonodajo po vsej Evropi in ustvarilo tekmovanje v zniževanju pravic in zaščite delavcev.

Podobno je zelo problematična tudi prepoved čezmernega prenašanja zakonodaje, tj. zmožnost vlad, da sprejmejo zakonodajo, ki presega minimalne standarde, določene v direktivah EU. [Za razliko](#) od uredb EU je namen direktiv EU ta, da določajo minimalne standarde za vse države. Če bi opredeljevale zgornjo mejo dovoljenega, to ne bi le izničilo tega namena, temveč bi močno škodovalo zaposlenim in pomenilo uničenje težko doseženega napredka na področju zdravstvenega varstva, izobraževanja, zdravja in varnosti pri delu ter pravičnega plačila, če naštejemo nekaj primerov.

Poleg tega se v kompasu poziva k pokojninskim reformam, ki temeljijo na daljši delovni dobi, kar je problematično, saj delavcem nalaga nepotrebno breme, hkrati pa se ne obravnava potreba po vzdržnih in pravičnih pokojninskih sistemih.

Kompas se tudi močno nagiba v korist podjetij, saj so bile poslovnim skupinam dane številne obljube, obenem pa ni konkretnih zakonodajnih zavez, ki bi koristile zaposlenim. Tako denimo niso vključeni ukrepi, s katerimi bi zagotovili, da bi se javne naložbe uporabljale za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, ne zgolj za povečanje dobička podjetij.

Če povzamem, v kompasu za konkurenčnost potrebe podjetij niso uravnotežene s pravicami delavcev in njihovo blaginjo, zato je v sedanji obliki kot predlog nesprejemljiv.

Ali menite, da bi lahko bilo izvajanje evropskega stebra socialnih pravic zdaj ogroženo?

Komisija se je v svojem nedavno objavljenem [delovnem programu za leto 2025](#) na papirju ponovno zavezala evropskemu stebri socialnih pravic. Toda v praksi je ta delovni program prvi po letu 2019, ki ne vključuje nobene socialne zakonodajne pobude.

Po drugi strani je Komisija za naslednje leto predlagala osem zakonodajnih aktov o poenostavitvi. Nihče ne želi biti preobremenjen z administracijo, zato sindikati redno predlagajo rešitve v ta namen, na primer

[pravila o javnem naročanju.](#)

Toda jasno je, da težav, s katerimi se sooča Evropa, ne bo mogoče rešiti s poenostavitvijo.

Izvajanje stebra socialnih pravic najbolj ogroža val množičnih odpuščanj, ki se napoveduje po vsej Evropi. To bo ogrozilo plače in varnost zaposlitve, pa tudi pokojnine, socialno zaščito in številna druga načela stebra.

Poskrbeti je treba za naložbe v zaščito in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, vključno z instrumentom SURE 2.0 in močnim naložbenim mehanizmom EU, ter uvesti potrebne zakonodajne pobude za zagotavljanje kakovostnih delovnih mest.

Kakšna bi bila prava pot, da EU izboljša svoj položaj v sedanjih svetovnih gospodarskih razmerah, če ne z zmanjšanjem regulativnih bremen?

Do odpuščanj je prišlo zaradi pomanjkanja naložb – tako zasebnih kot javnih.

Namesto da bi podjetja vlagala v plačilo delavcem ter prepotrebne raziskave in razvoj, naložbe preusmerjajo k neperspektivnim izplačilom dividend in odkupom delnic, s čimer dušijo zeleni in tehnološki razvoj v Evropi.

V zadnjih nekaj letih so ZDA in Kitajska začele izvajati obsežne javne naložbe. EU je v tem času sprejemala nova pravila, zaradi katerih so bile države članice prisiljene v varčevalne reze.

EU mora nujno spremeniti smer. Množične javne naložbe s socialnimi pogoji, s katerimi bi zagotovili kakovostna delovna mesta, so osnova za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic.

Esther Lynch je generalna sekretarka [Evropske konfederacije sindikatov](#) (ETUC). Ima bogate sindikalne izkušnje na irski, evropski in mednarodni ravni ter je bila v preteklosti že namestnica generalnega sekretarja in konfederalna sekretarka pri ETUC. Vodila je prizadevanja za krepitev pravic delavcev in sindikatov ter tako vplivala na ključne direktive o ustreznih minimalnih plačah, preglednih in predvidljivih delovnih pogojih ter žvižgaštvu. Vodila je tudi kampanje v podporo evropskemu stebri socialnih pravic in pravičnemu plačilu. S svojim delom je poskrbela za določitev 15 pravno zavezujočih mejnih vrednosti izpostavljenosti rakotvornim snovem in za sporazume socialnih partnerjev o digitalizaciji in reprotoksinih. Že vse življenje je feministka in se zavzema za odpravo podcenjevanja dela, ki ga pretežno opravljajo ženske.

ETUC zastopa 45 milijonov članov iz 94 sindikalnih organizacij v 42 evropskih državah in 10 evropskih zvez sindikatov.

Napovedana deregulacija je korak v pravo smer

Kinga Grafa

Podjetja v Evropi se še vedno soočajo s pretirano birokracijo, regulativno razdrobljenostjo in naraščajočimi stroški. Ta prekomerna regulacija zavira njihovo rast in jim preprečuje, da bi sledila tekmečem iz drugih delov sveta. Evropa se ne sme več vrteti v krogu – podjetniki potrebujejo resnične spremembe, ne pa novih analiz istih ovir, ki jih poznamo že leta. To je ključni trenutek, da preidemo od besed k dejanjem, piše Kinga Grafa iz

poljskega združenja delodajalcev Lewiatan.

Evropska komisija je nedavno predstavila kompas za konkurenčnost, načrt za naslednjih pet let, katerega namen je okrepiti gospodarski položaj EU in podpreti evropska podjetja. Ukrepanje, ki ga predlaga Komisija, je pravilno. Podjetja že dolgo pozivajo k takšnim spremembam, da bi bila „konkurenčnost“ in „enotni trg“ glavni prednostni nalogi. Če želi EU tekrovati na svetovni ravni, pa mora ukrepati takoj. Podlaga mora biti močno gospodarstvo in nujno je treba racionalizirati predpise, znižati stroške energije ter zagotoviti učinkovito podporo za naložbe in inovacije. Glede na nestanovitno geopolitično okolje potrebujemo tudi sklenitev sporazumov o prosti trgovini s ključnimi partnerji, kot so sporazumi o dostopu do kritičnih surovin.

Podjetja v Evropi se trenutno še vedno soočajo s pretirano birokracijo, regulativno razdrobljenostjo in naraščajočimi stroški. Tekmeci iz drugih delov sveta rastejo hitreje, prekomerna regulacija pa zavira rast evropskih podjetij. Evropska komisija mora predlagati konkretne reforme, ki bodo resnično izboljšale poslovno okolje EU. Kompas za konkurenčnost obravnava glavne ovire za rast in produktivnost v EU, kot so visoki stroški energije, prekomerna regulacija ter pomanjkanje spretnosti in delovne sile. Takšna usmeritev je pravilna, vendar je najpomembnejše, da jo začnemo izvajati v praksi. Potrebni so torej zakonodajni predlogi in akcijski načrti, ki konkurenčnosti ne zavirajo, temveč jo spodbujajo.

Enotni trg je ena največjih zgodb o uspehu evropskega povezovanja, vendar je treba v celoti izkoristiti njegov potencial. Nesprejemljivo je, da na enotnem trgu še vedno obstajajo ovire, ki so bile ugotovljene že pred 20 leti. Poljsko predsedstvo Sveta EU ima priložnost, da to spremeni, pri čemer je svoboda opravljanja storitev ključna prednostna naloga. To je bistvenega pomena ne le za prometni sektor, temveč tudi za vse večjo skupino podjetij, ki ponujajo strokovne storitve. Na žalost poročili Enrica Lette in Maria Draghija temu vprašanju ne posvečata dovolj pozornosti. Letta se je osredotočil le na gradbeništvo in maloprodajo, Draghi pa ni upošteval ocen Komisije za dodatne korake, ki bi lahko sprostili potencial trga storitev. Pozitivno je, da je Sauli Niinistö v svojem poročilu poudaril vlogo storitev pri krepitvi odpornosti in varnosti. Nikogar ni treba prepričevati, kako pomembno je to v sedanjem geopolitičnem okolju. V teh okoliščinah Komisija predlaga „28. režim“, tj. enoten sklop pravil, ki zajemajo obdavčitev, delovno pravo in pravo gospodarskih družb. Namen te pobude je poenostaviti čezmejne dejavnosti, zlasti za MSP, vendar zaenkrat ne vemo dovolj o predlogu, da bi ga lahko ocenili.

Napoved deregulacije in racionalizacije zakonodaje je nedvomno korak v pravo smer. Vendar je čas, da se predlogi začnejo uresničevati v praksi, poleg tega pa morajo zajeti več kot le zmanjšanje bremena poročanja. Upamo, da bo Komisija temeljito „pregledala“ zakonodajo EU in na podlagi tega dala konkretne predloge za hitro izboljšanje regulativnega okolja EU.

Veselimo se foruma o enotnem trgu v Krakovu in pričakujemo sklepe javnega posvetovanja, v katerem sodelujejo člani združenja Lewiatan. Cilj bo pripraviti naslednjo strategijo enotnega trga.

To je ključni trenutek, gre za prehod z besed k dejanjem in izvajanje rešitev, ki bi lahko resnično sprožile razvoj evropskih podjetij. Dialog med institucijami EU in socialnimi partnerji bo bistvenega pomena za rešitve, ki bodo ustrezale dejanskim potrebam podjetij. Če ne bomo sprejeli drznih odločitev, bomo izgubili dragocen čas in zaostali za svetovno konkurenco.

Kinga Grafa je namestnica generalnega direktorja za evropske zadeve v [združenju delodajalcev Lewiatan](#) in stalna delegatka v BusinessEurope. Po izobrazbi je politična znanstvenica in novinarka, ki je izkušnje z delovanjem EU pridobila z delom za urad odbora za evropsko povezovanje (2008–2009) in Evropski parlament (2009–2014). Je tudi soavtorica knjige o poljski aristokraciji in avtorica znanstvenih publikacij o ameriški zunanji politiki, ameriški eliti in kulturni diplomaciji.

Prihodnjih 500: krepitev evropskih podjetij za svetovni uspeh

„Čas je, da naredimo konkreten korak naprej od Draghijevega poročila, preden se zgubi v političnih hodnikih. Potrebujemo dobre stratege in oblikovalce politik, ki bodo sposobni iti dlje od tega poročila in razviti strategije za industrijsko politiko EU,“ pravi hrvaški podjetnik in znanstvenik Stjepan Orešković. Z Jörnkom Fleckom, višjim direktorjem čezatlantskega inštituta Atlantic Council, ki deluje kot možganski trust, sta na

mednarodni konferenci Conclave II v Bruslju predstavila ambiciozno pobudo „Prihodnjih 500“. Cilj platforme „Prihodnjih 500“, ki je del širše platforme „SEEUS Futures“ v okviru inštituta Atlantic Council, je opredeliti in podpreti 500 evropskih podjetij, ki se jim obetata znatna rast in svetovni učinek. Podpreti želi nove evropske podjetnike pri konkuriranju na svetovni ravni in okrepiti prisotnost Evrope na mednarodnem gospodarskem prizorišču. Stjepan Orešković nam je povedal več o projektu.

Ali lahko na kratko predstavite osnovno zamisel projekta „Prihodnjih 500“?

Pobuda, ki temelji na spoznanjih iz pomembnih poročil o prihodnosti Evrope, ki so jih pripravili Draghi, Letta in Heitor, ter na analizi tako z vidika znanstvenikov kot podjetnikov, odpira več ključnih vprašanj: Kdo bo izvajal te načrte za konkurenčnost in nedavno objavljeni kompas za konkurenčnost? Kateri mehanizmi se bodo uporabljali? Kakšni stroški bodo nastali? Kakšne donose je mogoče pričakovati v primerjavi z donosi nedavnih hitro rastočih ameriških podjetij? Projekt „Prihodnjih 500“ je ključni del platforme SEEUS, v njem so zastopane ZDA, EU in jugovzhodna Evropa, njegov cilj pa je povečati prepoznavnost in sodelovanje med temi regijami. Strateško je zasnovan tako, da obravnava perečo potrebo Evrope po spodbujanju dinamičnega okolja, ki lokalna podjetja dviguje na vodilne položaje na svetovnem prizorišču. Pobuda se osredotoča na nudenje tveganega kapitala, strateških smernic in mednarodnega mreženja, učenje od strokovnjakov, kot sta **Dani Rodrik** iz Univerze v Harvardu in **Beata Jaworcik** iz EBRD, da bi razvili industrijske politike 21.

stoletja, ki znatno krepijo naš konkurenčni položaj.

Ali že imate potencialne kandidate za 500 podjetij, ki jih nameravate izbrati? Katere osnovne zahteve mora izpolnjevati podjetje, da bi bilo izbrano?

Čeprav še ni bilo izbrano nobeno konkretno podjetje, bo pobuda „Prihodnjih 500“ usmerjena v subjekte s potencialom za nadgradnjo in hitro rast. Proces bo odprt in stalen ter bo dal prednost gospodarskim obetom, inovacijam in strateškemu pomenu podjetij v njihovih sektorjih. Prizadevali si bomo tudi za partnerstva z večstranskimi razvojnimi bankami in vlagatelji, ki že podpirajo podjetja, da bi postala konkurenčna sila. Poudarek je na podjetjih, ki so že trdno na poti rasti, imajo inovativne zmogljivosti in svetovne ambicije. Takšna podjetja niso le vodilna na trgu, temveč tudi na področju tehnologije in poslovnih modelov. Gradili bomo na izkušnjah velikih projektov, kot je Scale-Up Europe, ki združujejo ustanovitelje, vlagatelje, vodstvene delavce in znanstvenike, da bi Evropa postala dom tehnoloških prvakov. Za države kandidatke za članstvo v EU so ta potencialno izbrana podjetja še posebej ključna – utelešajo načela novega gospodarstva in zgled ambicioznih, mednarodno konkurenčnih podjetij, ki se večinoma ne zanašajo na financiranje nacionalnih davkoplačevalcev.

Kako optimistični ste glede potenciala konkurenčnosti Evrope v svetu?

Sposobnost Evrope, da okrepi svoj konkurenčni položaj v svetu, je zelo velika in oddaljujemo se od prevladujočega trenda samopomilovanja. Skupni donosi referenčnih delnic v euroobmočju so od začetka rasti trga konec leta 2022 presegli donose delnic S&P 500, če izvajamo družbo Nvidia. Evropski socialni in zdravstveni sistemi dlje časa ohranjajo zdravje in aktivnost ljudi z veliko nižjimi stroški ter pozitivno vplivajo na produktivnost in konkurenčnost našega gospodarstva na svetovni ravni.

Navdihuje nas koncept „pristnega navdušenja“, ki ga je Immanuel Kant omenil v kontekstu francoske revolucije. Takšna miselnost lahko izzive spremeni v motivacijsko silo, kar vodi v navidez nepremagljivo odločnost. Potrebovali bi manj „fat cats“ in „puppy dogs“, torej uglajenih, samozadovoljnih elit in preveč ubogljivih, neambicioznih privrženecv, ki so bili v zadnjih dveh desetletjih priljubljeni. Namesto tega potrebujemo več „lačnih mladih moških“, energičnih in ambicioznih posameznikov, ki so pripravljeni na izzive.

Cilj pobude „Prihodnjih 500“ je proaktivno obravnavati ključna vprašanja, izpostavljena v poročilih o konkurenčnosti, kot je potreba po drznih inovacijah in širitvi podjetij. Svetovni položaj Evrope bo močno odvisen od njene sposobnosti povezovanja naprednih tehnologij, spodbujanja podjetniških talentov in izboljšanja industrijskih politik v podporo vključujoči rasti. Pobuda si z izkoriščanjem dobro izobražene delovne sile, bogate inovativne dediščine ter tradicionalnih in novih industrijskih sektorjev ter z obravnavanjem vprašanj, kot so regulativna razdrobljenost in tržna neravnovesja, prizadeva ustvariti plodno okolje za vodje podjetij in inovatorje.

Skratka, pobuda „Prihodnjih 500“ je pomemben korak pri preizkušanju evropskega gospodarskega okolja in poskus, da bi s spodbujanjem podjetij z velikim potencialom in krepitvijo podjetniškega ekosistema Evropa postala globalni tekmeča. Če ne vemo, kdo so naši konkurenti, ne moremo zmagati.

Dr. Stjepan Orešković je znanstvenik in podjetnik. Je član Evropske akademije znanosti in umetnosti in ustanovitelj podjetja [Bosqar Invest](#). Pod družinskim vodstvom je Bosqar Invest v petih letih povečal število zaposlenih s 300 na več kot 16 000 ter prepričljivo izvedel strategijo širitve, ki združuje znanost, tehnologijo, naložbe iz pokojninskih in drugih skladov ter podjetniški pogum – to pa je ključni pristop, ki ga zagovarja Draghijevo poročilo. Ta strateški poudarek je verjetno vplival na to, da je Atlantic Council začel projekt

Evropska koalicija za pravičnost gospodarskih družb je proti svežnju omnibus: korporativni interesi ne smejo usmerjati politiko EU

Evropska komisija bo kmalu predstavila sveženj zakonodajnih reform, ki se nanašajo na obveznosti poročanja podjetij, znan kot „sveženj omnibus“. Namen svežnja je poenostaviti in racionalizirati predpise o trajnostnosti, s čimer bi poenostavili tudi obveznosti poročanja za podjetja. Od njegove napovedi novembra dalje po vsej EU buri duhove, sprožil veliko razprav in

odpor različnih skupin. Organizacije civilne družbe, sindikati, podjetja, vlagatelji, pravniki in raziskovalci so izrazili zaskrbljenost glede svežnja omnibus, češ da lahko vodi v deregulacijo, ter pozvali Komisijo naj te instrumente raje zaščiti kot oslabi. Andriana Loredan iz Evropske koalicije za pravičnost gospodarskih družb (ECCJ) pojasnjuje, kaj je ogroženo in zakaj organizacije civilne družbe, kot je ECCJ, nasprotujejo svežnju omnibus.

Konkurenčnost kot izgovor za deregulacijo prepotrebnih predpisov o trajnostnosti

Sveženj omnibus se osredotoča na tri ključne instrumente trajnostnosti, ki so v središču evropskega zelenega dogovora, in sicer na direktivo o poročanju podjetij o trajnostnosti, direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in uredbo o taksonomiji. Ta sveženj je neposredna posledica premika nove Komisije v smeri, ki jo je septembra 2024 začrtalo poročilo Maria Draghija o [prihodnosti evropske konkurenčnosti](#). Draghijevo poročilo delno pripisuje stagnacijo trgov EU pretiranim regulativnim bremenom za podjetja, hkrati pa prikladno spregleda druge ključne dejavnike, kot so inflacija nafte, plina in hrane zaradi špekulacij multinacionalnih podjetij. V skladu z Draghijevim poročilom sta okvir EU za poročanje o trajnostnosti in okvir za potrebno skrbnost glavni del regulativnega bremena. Brez dokazov, ki bi povezovali zakonodajo o trajnostnosti z zaznamanim pomanjkanjem konkurenčnosti EU, je ta ozka perspektiva postala izgovor za morebitno popolno odpravo zakonodaje o trajnostnosti.

S tem svežnjem omnibus namerava Komisija poenostaviti nekatere najbolj kritične instrumente, ki so bili nedavno sprejeti za obravnavanje vplivov velikih podjetij na ljudi in okolje. Mednje spada direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, ki je bila sprejeta šele lani in se še ni začela izvajati.

Vse razprave o vsebini svežnja omnibus so zaenkrat še vedno špekulativne. Vendar je eno glavnih tveganj, povezanih s svežnjem omnibus, ponovno zakonodajno odprtje instrumentov za trajnostnost, kar bi lahko privedlo do ponovnih pogajanj o ključnih določbah (kot so določbe o civilni odgovornosti ali načrtu za prehod za blažitev podnebnih sprememb v okviru direktive o skrbnem pregledu v zvezi s trajnostnostjo). ECCJ odločno nasprotuje ponovnemu odpiranju že dogovorjene zakonodaje o trajnostnosti. To bi povečalo regulativno negotovost, ogrozilo spoštovanje človekovih pravic in okolja v podjetjih ter kaznovalo vodilne na tem področju.

Nesorazmeren vpliv podjetij v pomanjkljivem postopku posvetovanja

Komisija je sveženj omnibus napovedala in pripravila predlog zanj popolnoma nepregledno in [brez upoštevanja pogodbenega prava EU ali lastnih postopkovnih pravil](#).

Komisija namerava svojo pobudo omnibus predstaviti zelo kmalu, kar ne omogoča ustrezne ocene učinka in javnega posvetovanja. Takšen pristop ni združljiv s pravico do sodelovanja v postopkih odločanja EU, ki je demokratično načelo, zaščiteno s pogodbenim pravom EU. Prav tako je v nasprotju s smernicami Komisije za boljše pravno urejanje, ki zahtevajo široko in pregledno posvetovanje z deležniki med postopkom oblikovanja politik Komisije.

Namesto tega je Komisija februarja 2025 organizirala [navidezno posvetovanje](#), tako imenovani [reality check](#) (preverjanje dejanskega stanja), z majhno, selektivno izbrano skupino deležnikov, sestavljeno predvsem iz velikih podjetij in poslovnih združenj. Mnoga od teh podjetij so trenutno v sodnih postopkih zaradi nespoštovanja človekovih pravic ali okoljske zlorabe pri svojem poslovanju ali v svoji vrednostni verigi. Zato imajo poseben interes za oslabitev zakonodaje o trajnostnosti, kar gre na račun delavcev, lokalnih skupnosti in podnebja. Poleg tega je bila očitna nesorazmerno velika zastopanost velikih podjetij v primerjavi z premajhno zastopanostjo civilne družbe. Organizacije civilne družbe, sindikati in mala podjetja so bili zastopani zgolj simbolično, žrtve zlorabe podjetij in podjetja, ki se zavzemajo za predpise o trajnostnosti, pa celo popolnoma izključena iz razprave.

Sveženj omnibus: potencialna grožnja ambicioznim okoljskim ukrepom

Zdi se, da sta predsednica Ursula von der Leyen in komisar Valdis Dombrovskis, ki nadzira celotno pobudo za poenostavitev, usklajena z agendo največjih, najmočnejših korporacij. Med ključnimi partnerji Komisije med tako imenovanim preverjanjem dejanskega stanja so bila zlasti podjetja, katerih poslovne dejavnosti pomembno prispevajo k podnebnim spremembam in ki imajo interes za zmanjšanje podnebnih obveznosti, kot so podjetja iz naftnega, plinskega, petrokemičnega, avtomobilskega in finančnega sektorja. Glede na sedanjo podnebno krizo in njene negativne učinke na ljudi in okolje to vzbuja pomisleke, da bi lahko bil sveženj omnibus korak nazaj na področju podnebnih politik.

Prednostna naloga Komisije bi moralo biti izvajanje in ne deregulacija

Če se Komisija resnično ukvarja s konkurenčnostjo in manjšim regulativnim bremenom ter človekovimi pravicami in podnebno pravičnostjo, bi morala razmisliti, kako učinkovito izvajati trajnostne instrumente. To se da zlahka doseči z oblikovanjem smernic za pomoč podjetjem in organom držav članic, kot je določeno v direktivi o skrbnem pregledu v zvezi s trajnostnostjo, ter razvojem financiranja in krepitvijo zmogljivosti. S tem bi se odzvali na kritiko iz Draghijevega poročila glede pomanjkanja smernic za lažjo uporabo zakonodaje EU o trajnostnosti.

Preoblikovanje ključnih predpisov o trajnostnosti skrivoma in za zaprtimi vrati, skupaj z nekaterimi največjimi podjetji na svetu, je daleč od prave poti do resnične konkurenčnosti.

Andriana Loredan je referentka v Evropski koaliciji za pravičnost gospodarskih družb (ECCJ) in sodeluje pri zagovarjanju direktive o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti od prve objave predloga leta 2022. Pred tem se je v organizaciji Anti-Slavery International ukvarjala z odpravo prisilnega dela v podjetjih in človekovimi pravicami.

Ne ogrožajmo težko pridobljenih okoljskih, socialnih in gospodarskih dosežkov zadnjih desetletij

EU se mora upreti vabljevemu klicu deregulacije, saj bi to zgolj privedlo do negotovosti za podjetja, oslabilo konkurenčnost, ki temelji na trajnostnosti, ter zmanjšalo blaginjo in zaupanje državljanov, je dejal Danny Jacobs, generalni direktor flamske okoljske mreže *Bond Beter Leefmilieu (BBL)*. Predstavil nam je pomisleke okoljskih nevladnih organizacij v zvezi z najnovejšim predlogom EU za poenostavitev predpisov, ki se bojijo, da bi bili zapostavljeni ključni cilji evropskega zelenega dogovora.

Kaj menite o najnovejših pobudah Komisije za deregulacijo, kot sta kompas za konkurenčnost in sveženj omnibus?

Evropska komisija je predložila ekonomsko naravnani program deregulacije in poenostavitve, ki bi lahko ogrozil težko pridobljene okoljske, socialne in gospodarske dosežke. Zaradi tega trenja med prilagajanjem in ohranjanjem evropskega pravnega reda je težko določiti jasno usmeritev EU.

Kompas za konkurenčnost, ki ga je Komisija predstavila konec januarja, upošteva skrbi podjetij glede stroškov energije in gospodarskih izzivov, zapostavlja pa ključne prednostne naloge, kot sta ničelno onesnaževanje in blaginja državljanov, in evropskega gospodarstva ne usmerja v čisto, uspešno in krožno prihodnost. Zato obstaja tveganje, da bo Evropa na svoji poti zašla. Spodbujanje razogljičenja na konkurenčen način brez vključevanja socialnih in okoljskih ciljev izničuje pravi namen institucij EU, ki je služiti državljanom in si prizadevati za skupno dobro.

Organizacije civilne družbe so zaskrbljene, ker kompas vključuje tvegan cilj 25-odstotne poenostavitve. Poenostavitev predpisov je sicer dobrodošla, vendar bi lahko brez temeljite ocene ogrozila bistveno zaščito na področju zdravja, sociale in okolja. Poslovnih inovacij ne ovirajo predpisi, ampak dejstvo, da ni jasnih pravil. Z nadaljnjo deregulacijo bi ustvarili vzdušje negotovosti in kaznovali pionirje, tj. podjetja z vodilno vlogo, ter ogrozili napredek in trajnostnost.

Prav tako se bojimo, da bo to prizadevanje za poenostavitev v škodo okoljskih in socialnih ciljev. Direktiva o poročanju podjetij o trajnostnosti, direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in uredba o taksonomiji EU imajo številne pomanjkljivosti in z njimi ni bilo uresničeno vse, kar bi bilo lahko. Če bi še bolj zmanjšali pomen teh dokumentov z že tako slabim izhodiščem, jih ne bi bilo več smiselno uporabljati.

Drug konkreten primer kaže, kaj se trenutno dogaja. V Flandriji smo imeli v zadnjih letih veliko težav zaradi per- in polifluoroalkilnih snovi (PFAS), saj je s temi kemikalijami onesnažen velik del našega ozemlja, to pa prizadene več sto tisoč državljanov. Omejitev ali prepoved v skladu z zakonodajo o kemikalijah (REACH) velja za najučinkovitejše orodje za nadzor tveganj zaradi snovi, kot so snovi PFAS, ki se uporabljajo pri industrijski predelavi in v proizvodih (zmesih in izdelkih). Če Evropska komisija ne bi več strogo izvajala uredbe REACH, bi se povečalo tveganje izpostavljenosti nevarnim kemikalijam, ki so škodljive za javno zdravje. Podjetja bi imela manj obveznosti glede iskanja varnih alternativ, kar ovira inovacije na področju trajnostne kemije. Okolje bi bilo bolj onesnaženo, saj bi z manj strogimi pravili povzročili nastanek nevarnejših izpustov in odpadkov. Tudi potrošniki bi bili bolj ogroženi, ker se proizvodov ne bi tako temeljito preverjalo glede vsebnosti strupenih snovi. To bi lahko privedlo do zaostanka evropskih podjetij pri svetovnem prehodu na varnejše in okolju prijaznejše proizvode, saj bi izgubila tržni delež v primerjavi s svojimi konkurenti, ki izvajajo inovacije, primerne za prihodnost.

Kakšna bo po vašem mnenju usoda zelenega dogovora? A je zanj še kaj upanja glede na napovedano novo usmeritev Komisije za spodbujanje evropskega gospodarstva?

Delovni program Evropske komisije za leto 2025 vsebuje tako obljube kot tveganja. Njene zaveze glede razogljičenja in cenovno dostopne energije kažejo, da si bomo v prihodnje morda prizadevali za čisto in odpornejšo Evropo, vendar pa obstaja tveganje, da bo uresničevanje ključnih ciljev evropskega zelenega dogovora zapostavljeno. Vse bolj nas skrbi predlagana uredba omnibus, ki bi lahko bila pod pretvezo poenostavitve obvod za deregulacijo na področju odgovornosti podjetij. Nedavni primeri kažejo, da se poenostavitev prepogosto izrablja za oslabitev bistvenih zaščitnih ukrepov, denimo pri zakonodaji o kemikalijah in na področju kmetijstva. Očiten dokaz je prenapljena reforma skupne kmetijske politike (SKP) marca 2024, s katero so bili odpravljeni okoljski zaščitni ukrepi. Zdaj obstaja tveganje, da bo dolgo pričakovana revizija uredbe REACH, ki je bila opredeljena kot instrument za varovanje javnega zdravja in okolja, postala ukrep za poenostavitev pravil za industrijo.

Predsednica Ursula von der Leyen je pred samo nekaj meseci obljubila, da si bomo prizadevali za uresničitev vseh ciljev evropskega zelenega dogovora. Vendar je sedanji delovni program popolnoma drugačen, saj niso več prednostno obravnavani ravno cilji, kjer je ukrepanje najnujnejše, zlasti cilj ničelnega onesnaževanja.

Ali menite, da bi lahko predlagana deregulacija negativno vplivala na trajnostnost in dosednji napredek?

EU se mora upreti vabljivemu klicu deregulacije, saj bi s tem zgolj ogrozili regulativno varnost in zmanjšali predvidljivost za podjetja, oslabili dolgoročno konkurenčnost, ki temelji na trajnostnosti, ter zmanjšali blaginjo in zaupanje državljanov.

EU mora poskrbeti, da se z zmanjšanjem birokracije ne bo oslabilo varovanja okolja in javnega zdravja. S premišljenim izvajanjem bi morala okrepiti evropski zeleni dogovor, namesto da ga ogroža. Omejevanje bistvene okoljske in socialne zaščite pod pretvezo zmanjšanja birokracije ni strategija za večjo gospodarsko moč, ampak nepremišljen korak nazaj, s čimer bodo spodkopana ravno pravila, na podlagi katerih bi bilo naše gospodarstvo kos izzivom prihodnosti. Zato je vse večje in zaskrbljujoče tveganje, da bodo izničeni desetletni dosežki na področju trajnostnosti.

Hkrati civilna družba povsod v EU doživlja vse večje pritiske zaradi strogih zakonov o tujih agentih, zatiranja protestov in zmanjšanja financiranja, kar ogroža temeljne pravice. Evropski ščit za demokracijo in prihodnja strategija EU za civilno družbo ne smeta ponuditi zgolj simboličnih zavez, ampak morata zagotoviti pravno varstvo, vzdržno financiranje in strukturiran civilni dialog z institucijami EU. V delovni program Komisije je treba prednostno vključiti zaščito demokracije s krepitvijo civilne družbe. Brez neodvisne civilne družbe, ki bo imela na voljo dovolj sredstev, bo ogrožena tudi evropska demokracija.

Danny Jacobs je generalni direktor mreže [Bond Beter Leefmilieu \(BBL\)](#) (združenje 135 flamskih okoljskih nevladnih organizacij v Belgiji) in belgijski predstavnik v [Evropskem uradu za okolje](#) (največja evropska mreža okoljskih organizacij državljanov, ki zastopa približno 30 milijonov članov in podpornikov).

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Avtorji prispevkov

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallet (lm)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Naslov

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

02/2025